

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

HOUD: *Verbinding tusschen Nederland en Indië door de lucht. — Voorzetting der actie voor het luchtverkeer met Indië. — Mailreizen. — Van Week Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren reemde. — Berichten der Afd.: (I. Amersfoort, Apeldoorn, III. 's-Gravenhage). — Mededeelingen: Van het Dag. Bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Informatie-Bureau. — Mutaties van tot 14 October. — Sprokkel.*

CONTRIBUTIE ad f 5 — 'sjaars voor het lidmaatschap dezer Vereeniging, voor hen die thans als lid toetreden tot en met December 1926. Zij ontvangen dan gratis „Het Koloniaal Weekblad” tot ultimo Dec. '25.

Verbinding tusschen Nederland en Indië door de lucht.
Eene aanvulling door
E. L. K. SCHMÜLLING

het zeer korte tijdsverloop na het neerschrij- der Leekegedachten in het „Koloniaal Week- van 1 October j.l. verschenen, maakte ik er is met voordacht kennis mee, deels vloog mij ongedacht en onwillekeurig een en ander ongeveer zooals de gebraden duiven uit het rokje, en dat zoo treffend en belangrijk, daarbij zoo hooge actualiteit toeleek, dat de vermelding van werd geacht als de B, die dwingend moest worden, nadat A was gezegd. Het ver- gen daarvan zou eene bedenkelijke leemte op- ren, ja, meer dan dat, er zou eenvoudig een zig verzuim door worden begaan. De lezer oor- er zelf over en ik houd mij van instemming wel verzekerd.

Uit den mij voor het eerst onder de oogen vonden, maandelijks verschijnenden „Indica- Aërien”, n.l. het „Organ officiel de l'Associa- International du Trafic Aérien” van Juli '25, tot mijne niet geringe verrassing, dat er een geregelde vliegdiens Parijs—Weenen— antinopel—Angora bestaat; hij begon in ber 24 en de reis duurt 28 à 29 uur. Dit is eene lijn bij uitstek en vrij zuiver in de rich- het Kanaal van Suez gericht en waarlangs draagt de afstand London—Angora het 7/9 dien van London—Kantara; en er mankeert nog alleen aan de zuidwaartsche voortzetting het = 1100 K.M. lange stuk Angora—Cyprus— ara. Dit verlengstuk is dus een weinig korter van het luchtlijngedeelte Budapest—Constan- pel en waarvan de vliegtijd 12 uur bedraagt. grond daarvan kan het dus niet te stout be- heeten, dat langs den aangegeven weg een dienst London—Kantara, mits met nachtdienst slechts 42 à 44 uur — zoude behoeven. Maar zou slechts voor den aanvang gelden, want mogelijkheid is zeer groot, dat deze tijdsduur merklijk bekort zal kunnen worden door een dienst London—Kantara langs een korteren n.l. met landingen te Frankfort, Weenen en antinopel en van hieruit rechtstreeks in vrij- zuidelijke richting naar Kantara; het is dus lijn met vier deelstukken van 800—700—1550 = 4450 of rond 4500 K.M.; (dit is echter waarschijnlijk te ruim en 4000 wordt geacht er bij de waarheid te liggen

MACDONALD & MUIR'S
HIGHLAND QUEEN
10 Years Old SCOTCH WHISKY
WORTHY OF NOTE!
PROVE IT YOURSELF

GEVESTIGD
FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD
voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
S-GRAVENHAGE.

Als men nu bedenkt, dat het nieuwe driemoto- rige van Koolhoven en het eenmotorige groote pas- sagiers-vliegtuig van Fokker, die in het laatst van September en begin van October hunne intrede in de openbaarheid hebben gedaan, gedurende min- stens 6 uur met 150 K.M. doorsneesnelheid per uur kunnen vliegen, dan zou de veilig op 4200 K.M. te stellen onderwerpelijke afstand in hoog- stens 30 uur doorvlogen; met inbegrip van 3×2 uur rust en 's nachts doorvliegende, zou hij dus in 36 uur of 1½ dag afgelegd kunnen worden.

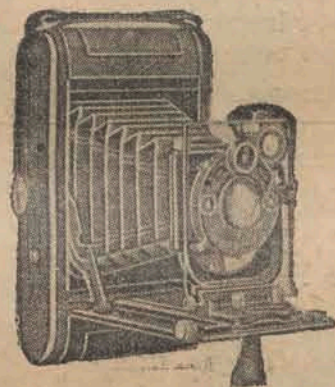
Zulk een dienst kan, naar mij voorkomt, best in 1927 bij de opening der luchtlijn Kantara—Ka- rachi (± 3000 K.M.) in aansluiting op deze haar bedrijf beginnen, als zij het althans niet reeds eer- der gedaan zal hebben.

2. In aansluiting hiermee, zij — eenigszins als staving en bevestiging van het evengenoemde — nog vermeld, dat blijkens een als betrouwbaar te aanvaarden dagbladverslag terzake van 25 Septem- ber op het Luchtvaartcongres te Praag werd me- dededeeld, dat er door een, zij het ook niet het- zelfde vliegtuig:

- a. reeds ruim 45 uur zonder landing gevlogen is;
- b. eene maximale snelheid van ruim 430 K.M. per uur bereikt is; wat verbazingwekkend is, ook al gold het slechts gedeelten van een uur;
- c. eene hoogste hoogte van 12 K.M. gehaald is.

Deze hoogst merkwaardige toppraestaties geven m.i. overgenoegzaam recht en reden tot gunstige verwachtingen reeds voor de naaste toekomst der verkeersvliegtuigen en in verband hiermede zou het volstrekt niet zoo onmogelijk zijn, dat voor de verbinding London—Kantara het vrijwel rechtlij- nige beoep werd gevolgd langs Bazel, Brindisi en over Kreta heen, naar Kantara; alsdan zou de vliegtijd teruggevoerd kunnen worden tot 30 à 32 uren; en zulks alleen reeds vanuit dezen verkeers- spinnekop, en n.l. vier- of zelfs vijfsprom eene be- langrijke bespoediging der postverbinding niet slechts met Egypte, Syrië, Klein-Azië, Perzië, Aden tengevolge hebben, maar zelfs voor Singapore en Batavia zou zulks den posttijd vrij aanmerkelijk helpen verkorten, ook al zoude de verdere reis met

R. A. LAPPÖHN
Photographie- Artikelen

's-GRAVENHAGE
Heerengracht 3b
Telefoon 10639
Passage 43
Telefoon 16462
SCHEVENINGEN
Palacestraat 8

ACCOUNTANTSKANTOOR E. D. VAN LINGE & Zn.

Afd. BELASTINGZAKEN

onder leiding van E. W. A. SNOEK
Oud-Inspecteur der Dir. Bel.

Den Haag, Wilhelminastraat 80-82, Telefoon 70922

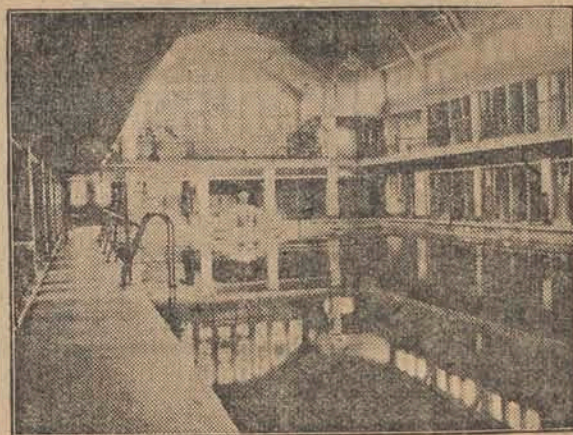
Adviezen, Aangiften, Reclames, Verzoeken om Ontheffing

Administratie van Vermogens

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN
 in uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON 14427
 DEN HAAG
 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO.
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE
 GROOTE KEUZE
LEIDSCHES wollen DEKENS
 Alle Soorten — Alle Maten
SATINET DEKENS
 met wol gevuld.
 PRACHT COLLECTIE
DONS DEKENS
 licht en warm.

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Het Instituut **SCHOEVEERS**
 STADHOUDERSPLEIN 3 - DEN HAAG
 wordt voornamelijk door het goede
INDISCHE PUBLIEK
 bezocht. Prospectus gratis voor Typen, Talen, Steno, Boekhouden

de gewone middelen van vervoer geschieden; het verschil zou ± 3 dagen bedragen.

3. Voorts verdient vooral vermelding, dat er — tweede verrassing — volgens den evengenoemden „Indicateur” eene luchtlijn Bakoe—Enseli—Teheran—Ispahan (900 à 1000 K.M.) vermoedelijk sinds begin '25 bestaat. Deze op zichzelf staande lijn zal — het lijkt ten minste geheel in de rede te liggen — waarschijnlijk spoedig over Ispahan verlengd worden, tot zij b.v. bij Basra zal aansluiten op de hoofdlijn Kantara—Karachi en dit is hoogstens 500 K.M., dus vrijwel slechts een „kattensprong”. In verband hermede moet echter het door mij vermelde omtrent eene voortgezette lijn van Moskou naar de Krim of naar Odessa, als zijnde niet bevestigd, als niet geschreven worden beschouwd en heeft het alleen hoogstens betrekking op proefvluchten. Daar het echter een afstand geldt van 1200 K.M. (Moskou—London over Smolensk is ± 2500); is de totstandkoming van eene luchtlijn Moskou over Kiev naar Odessa reeds voor de naaste toekomst te verwachten en zulks te meer, daar deze voorname handelsplaats op slechts 600 à 700 K.M. van de metropolis Konstantinopel af ligt, terwijl bovendien de eigenlijke nieuwe lijn zal beginnen bij het ± 250 K.M. ten W.Z.W. van Moskou afgelegen Smolensk; tot Odessa bedraagt van daaraf de afstand dus minder dan 1000 K.M. M.a.w.: de 15 à 1600 K.M. lange zijtak Constantinopel—Smolensk is op komst, ja het zou mij niet verwonderen, dat zij in '27 in bedrijf werd gesteld, ongeveer tegelijk met de hoofdlijn London—Kantara—Karachi en zulks temeer, waar Moskou wellicht reeds vanaf 1926 eene luchtlijn naar Peking en Wladiwostok zal krijgen. En op dit reuzentraject bestaat reeds de 700 K.M. lange Dienst Moskou—Nishny Nowgorod—Kazan.

4. Van zeer groote gunstige beteekenis en als een mijlpaal van eerste orde moet de vijfde October 1925 worden geacht, al was het alleen maar om Fokker's triomfantelijken Amerikaanschen rondvlucht van 3400 K.M., met Detroit als punt van uitgang, en waarmee hij de Ford-trofee verwierf. Daardoor alleen reeds is aan de geheele wereld bevestigd, dat de Nederlandsche vliegtuigindustrie zo niet aan de spits, dan toch in het eerste gelid staat en er stellig bekwaam toe is, om eene zeer eervolle en groote rol, maar het zij herhaald als *partieele taak*, te vervullen bij de komende verbinding met Indië; en daarom heeft Nederland naast recht tot deelneming aan, er ook de plicht toe jegens dien internationaal te organiseeren Dienst. Die rondvlucht, op zichzelf reeds zoo streelend voor ons nationaal gevoel en zeer veel rechtmatige voldoening gevende, doet zulks nog meer, doordien hij als het ware eene bekroning kan heeten, eene soort koepel op de kerk. Immers hadden zeer toevallig heel kort, n.l. slechts enkele dagen vóór deze praestatie van het voor Nederland als verloren, immers in Amerikaansch bezit overgegangene, vliegtuig een tweetal tip-top Nederlandsche vliegtuigen, n.l. de bij 4 bedoelde, hunne proefvluchten in het openbaar gemaakt en er is gebleken, hoe voortreffelijk ook dit fabrikaat was en dienovereenkomstig, hoe uitmuntend hunne vliegpraestaties waren; voor het Koolhovensetel bleek de deugdelijkheid niet het minst door het boven en buiten alle verwachting plaats gehad hebbende ongeval en dit deed weer eens denken aan:

„.....die Kraft, die das Böse will und das Gute schafft.”

Binnenkort zullen beide zich geregeld te Londen en Parijs vertoonen en getuigen van Nederlandsche bekwaamheid en geestkracht en dan is er niet alleen geen verder commentaar of aanbeveling noodig voor de bruikbaarheid van Nederland als internationaal medewerker, maar zal zijn „copartnership” zelfs begeerd worden.

Dit een en ander nu leidt niet, maar *dwingt* tot

DROGISTERIJ „HET KRUIDENHUIS”
Fa SCHOFF - BILTHOVEN
 (Ass.-Apotheker - Gedipl. Drogiste)
 Julianalaan 16, n. h. Postkantoor Telef. 6524
 Minerale en Medicinale Wateren en Zouten
 Drogerijen - Chemicaliën - Verbandstoffen - Specialité's
 FOTO-ARTIKELEN

deze gevolgtrekking: De Commissie-Treub heeft den bouw van twee eerste klas vliegtuigen pogingen hebben tot dusver gefaald, maar zulks niet 't geval geweest, dan hadde zij best op eind Sept. zoo ver kunnen zijn, dat daarvoor benodigde gelden bijeen had en dat er nog minstens een half jaar overheen was gegaan, alvorens ze voltooid waren; maar ook zou hunne ingebruikneming voor het doen vliegzeuren naar Batavia op zijn minst zeer twijfelachtig zijn; voor studie- en proefdoeleinden zijn ook overbodig. Nu echter geheel luiten de commo- en als vrucht van een eerder initiatief niet leen op eind September het evenbedoelde twee vliegtuigen van zeer hooge, zoo niet hoogst mogelijke deugdelijkheid boven het kant en klaar tooid en afgewerkt zijn uit, zelfs reeds aan den avond van indienststelling zijn, maar zij opbeurt kunnen beschouwd worden als overgangsvorm naar nog meer deugdelijke en nog meer trasselijke, kan men de zorg voor dien vooruit- en de behartiging van alle andere eischen en behoeven van het vliegwezen met een gerust geweten volle en uitsluitend aan de Koninklijke Luchtvaart Mij. en aan hare medewerkers overlaten. Deze lang zijn, v.z.v. mij bekend, nergens veiliger bij haar en alle andere zelfstandige bemoeienissen verdienen volstrekte afkeuring en daarom heeft de Commissie-Treub geenerlei reden van bescheidenheid harer schepping, zal deze thans wel komen vast te staan, nu zij voldingend is gebleven n.l. door de feiten achterhaald en voorbijgelaten. Zij trekke dan ook, zulks erkennende, er mede meest mogelijke spoed de consequenties uit, hare verdere werkzaamheden, make aan haar staan een einde, likwideere hare geldzaken, en zoo, dat het ingezamelde aan de K.L.M. worden gedragen, opdat en zoodat zij zoo spoedig mogelijk spoorloos kunne verdwijnen. Zij verschillen thans in overbodigheid, doelloosheid en nutteloosheid wel in niets van de befaamde Utrechtsche stoelen.

Koolhoven en Fokker hebben, zonder dit zoovele woorden urbi et orbe te verkondigen, hoogstwaarschijnlijk, zonder dat althans de binding met Indië door de lucht er de primordrijlveer van geweest is — wat niet wegneemt, zij er van zijdelingschen invloed op geweest zijn — in indirecten zin meer en effectiever dragen tot bespoediging harer totstandkoming, eene of een heel dozijn geruchtmakende, maar derdaad machteloze commissie(s), die in de nabijheid brandstof voor een geheel winter te leveren, tot niet meer in staat zijn gebleven dan tot het afsteken van voor eenige uren glampapiervuur en dus steenen voor brood geven.

Mochten er personen zijn, die door vrije de Luchtvaart willen steunen, dan is er de juiste weg en bij uitsluiting aangewezen wijze overmaking voor, die, leidende naar en eindigend bij de K. L. M.: bij deze roerige Corporatie in goede handen en worden ze goed besteed, hierbij geldt de spreuk: eendracht maakt macht, hoe sterker en krachtiger de K. L. M., gelukkig zeer nauw verband met het Comité „Vliegwezen Indië” of Fokker en Koolhoven staande, hoe de Luchtvaart alsdan zal gedijen en hoe sneller vooruit zal kunnen komen.

Men zou nog kunnen aanvoeren: ja, maar is het niet noodig om, zooals het geval is met de 15 September '25 ingestelde Propaganda-commissie van de Nederlandsche wegen of met de door den gemeenteraad van den Haag ingestelde Commissie voor het Stadhuis, ook iets soortgelijks voor de Luchtvaart, maar als zelfstandig lichaam, te schenpen? Neen, volstrekt niet. Men behoeft thans niet langstelling of voor lautheid tot „bevrozing” voor te kort aan bekwaamheid of durf, bekrompenheid, benepenheid, vooroordeel, achterlijkheid

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 3167
 DEN HAAG
 UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roomboter, en fijne Vleeschwaren.
 Geregelde aanvoer versche Geldersche Eieren
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging. Geen Filialen

F. BAGGERMAN Jr.

Schoorsteenvegerij „Duinoora”

Metselaar en Loodgieter

Morsestraat 6 DEN HAAG Telef. 30503

negativiteiten bestaan inzake Luchtvaart noch de Regeering, noch bij Vloot- en Legerbestuur, noch bij de betrokken Ministeries, noch bij de oververtegenwoordiging, noch bij het Publiek, noch bij de K. L. M., noch bij de Kamers van Koop- en Verkoop, noch bij de Gemeentebesturen, noch bij de Vereen. voor Luchtvaart, noch bij het Comité voor de Luchtvaart, dus noch in het Binnen- en Buitenland, noch in het Buitenland, en hiermede reeds in zeer nauwe verbanden en zullen nauwere komen: zulks is reeds op zichzelf opvallend opwekkende en krachtige aanspooring tot de Luchtvaart. Er is waarlijk reeds genoeg „leven-in-de-lucht”, er zijn geene extrabrouwers en verwarmingsapparaten meer noodig. Het eenige wat ook voor de Luchtvaart — dus niet eene holder-de-holder — noodig is, zou ook hier het Geld kunnen zijn, dus in dit geval de „aervus rerum aviaticarum”.

Hoewel er nog veel meer mede te deelen zoude worden, ik het hierbij te moeten laten en alleen het kort op het navolgende te moeten wijzen: de drie congressen voor Luchtvaart te Praag, Stockholm en Brussel tusschen 20 September—October;

De eerlang te openen lijnen: Amsterdam—Weenen—Triest—Milaan—Barcelona met een verbinding naar Genua—Rome—Napels; Gothenburg—Stockholm met voorzetting naar Stockholm. Aan de ontwikkeling van het Vliegwezen en de Luchtvaart van Europa moet ook uit het oog gehouden worden de onderwerpelijke verbinding Amsterdam—Batavia—Blijvend aandacht geschonken worden, om hun vooruitgang door voortgaande uitbreiding en vervollediging van het lijnennet, door toediening deugdelijkheid, bruikbaarheid en doelmatigheid van lijnen en vliegtuigen e.d.m., er toe meewerken, om de belangstelling vóór, de overtuiging en de medewerking van de Luchtvaart te houden, maar dien juist te versterken.

De steeds meer vaste vormen aannemende (al de schijn is er zeer sterk voor) voornemens eene verbinding Moskou—Peking, die met vlucht in 3½ dag zoude kunnen geschieden in 14—17 dagen met de Trans-Siberische spoorlijn in 40 dagen over zee. Maar aangenomen, dat de totstandkoming eener vaste verbinding Amsterdam—Peking in gemiddeld 7 dagen ware verzekerd, dan zou ons dit hoogst merkwaardige feit niet onverschillig moge laten met betrekking tot de onderwerpelijke, en zou het zelfs eenbaar verzuimen zijn, indien er niet, en tijdig, zeer gewichtige consequenties uit werden getrokken en dit geldt ook in vrijwel gelijken zin voor Nederland, Frankrijk en de Vereenigde Staten.

afstand Amsterdam—Irkoetsk—Peking is 8 à 9000 K.M.; die van Peking—Batavia 5 à 5500 K.M.; de afstand zou zonder nachtvlicht, met landingen te Hongkong, Saigon en Singapore, afgelegd worden in 5 dagen (de grootste etappe, n.l. Hongkong—Saigon, 1650 K.M., is ongeveer zoo lang als de afstand van Berlijn—Moskou). Men zou dus, langs deze lijn met vervoerende, slechts 12 dagen posttijd Amsterdam—Batavia behoeven en dan nog wel als vliegtuigen; zij zal bij verkorting voor Amsterdam—Peking tot 6 en van Peking—Batavia door vlucht tot 3, vrij spoedig terug kunnen gaan voor den geheelen afstand. Dit klinkt wel als sprookje, maar het is toch een volstrekt reëel en van vrijwel tastbare nabijheid. Mocht van de overtuiging over Peking inderdaad de totstandkoming erder en met korteren posttijd dan die over Indië plaats hebben, dan daalt de waarde van de verbinding dezer verbinding over Indië—Madras aanmerkelijk en niet alleen voor Nederland maar zelfs ook voor Engeland. Met deze verbinding over Peking echter ook gemeen hebben, dat Nederland daarbij tot samenwerking verplicht en dat zij als bij de Engelsche lijn tweeledig zal zijn, n.l. in Europa aanbrenghingfunctie op zijn

minst tot Berlijn, wellicht tot Moskou toe; in Azië afhaalfunctie van Singapore, wellicht tot van Saigon toe. Dat de postlijn Moskou—Peking of haar variant Londen—Tokio (over den geheelen afstand in Azië langs de spoorwegen kunnende vliegen) ook het aangegeven belangrijke gewicht en groote beteekenis voor Nederland zoude kunnen hebben, is eerst einde September bij mij opgekomen en daarna duidelijk geworden. Ik houd er mij dan ook van verzekerd, dat aan deze mogelijkheid van bespoediging der Postverbinding door de Autoriteiten in Nederland als in Indië, en ook door de K. L. M. en haar kring de meest ernstige aandacht wordt geschonken en zij voor alle daaruit voortvloeiende consequenties zin en oog hebben, bij de pinken en paraat zijn.

De leden der Commissie-Traub en haar aanhang zal zich hierbij met duizenden en tienduizenden andere Nederlandsche onderdanen moeten tevreden stellen met de wel lijdelijke rol maar van belangstellende toeschouwers naar een grootsch gebeuren, vol van allerlei wonderlijks en allerlei verrassends. Dit moge voor hen een troost zijn na het ter ruste leggen van hare vrijwel doodgeborene schepping.

d. Voor Nederland en Indië zelf zij, binnen een uiteraard veel kleiner bestek, gewezen op de in '26 aan te brengen veelomvattende voorzieningen ter verbetering van ons grootst vlieghaventerrein Schiphol; op de ernstig overwogene overbrenging van het vlieghaventerrein Waalhaven naar een grondstuk ten N. van Delft langs den komenden breeden verbindingsweg Den Haag—Rotterdam, zoodat hij zeer gemakkelijk en vlug bereikbaar zal worden voor elk dezer, bij elkaar bijna één millioen zielen tellende steden; op het onderhoud van den heer Castendijk met den Landvoogd, ten doel hebbende, om Zijne medewerking en steun aan de civiele luchtvaart te verkrijgen en waarvoor de verwachtingen gunstig kunnen heeten in verband met de vrij gelijktijdig begonnen actie der kort geleden opgerichte Soerabajasche vereeniging voor Luchtvaart, die nog in dit jaar wil uitgroeien tot zulk een vereeniging voor Java en daarna hoogstwaarschijnlijk van Indië, want men kan er verzekerd van zijn, dat men ook ter Oostkust van Sumatra tot medewerking en aansluiting bereid zal zijn.

„Labor and wait”: werkt en wacht!
5 October.

Voortzetting der actie voor het luchtverkeer met Indië.

Men meldt aan het Haagsche Aneta-kantoor: Zooals bekend is, heeft het Comité na het volbrengen van den vliegtocht besloten zijn actie ter bevordering van het luchtverkeer in en naar Nederlandsch-Indië voort te zetten, tot welk doel nog eenige middelen ter beschikking van het Comité zijn gebleven. Ter bevordering van deze actie heeft een belangstellend Amsterdamer, die niet genoemd wenscht te worden, f 1000 geschonken aan het fonds van het Comité. Hij wenscht hiermede uitdrukking te geven aan zijn groot vertrouwen in de toekomst van het luchtverkeer, meer in het bijzonder van dat in Nederlandsch-Indië en tusschen dat gebied en het moederland en tevens bij te dragen om de spoedige totstandkoming van laatstgenoemd verkeer te bevorderen.

In dit verband kan verder worden medegedeeld, dat de uitvoerige beschrijving van den vliegtocht, samengesteld door den heer Thomassen à Thuessink van der Hoop, in opdracht van het Comité, en geïllustreerd met talrijke foto's en kaarten, binnen enkele dagen het licht zal zien. Het Comité vertrouwt, dat dit werk groote belangstelling zal wekken en zal bijdragen om de gedachte van de totstandkoming van het luchtverkeer in en naar Ne-

M.V.Z.

**MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
— ZUIVELBEREIDERS —**

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

Maison ELEGANTE

Dameskleeding

CHIQUE Coupe
APARTE Modellen
NOUVEAUTÉ's
voor de billijkste
prijzen

OOK MODERNISEEREN

Celebesstraat 32 - DEN HAAG - Tel. 13885

Eerste klas inrichting voor KLEEDING

speciaal naar maat
voor Dames, Heeren en Militairen

BONTWERKEN
Ontvangen de
NIJWSTE ENGELSCH EN SCHOTSCH STOFFEN
Alleen *prima* stoffen worden door ons geleverd
Coupe en afwerking gegarandeerd

PRIJZEN BILLIJK

François Valentijnstraat 181

bij de hoek van de Anna v. Buerenstraat
Opgericht 1914 DEN HAAG Telefoon 71191
303L Aanbevelend, **P. J. KEMNER**

Laat U
voordeelig installeeren
door

P. B. v. MOORSEL & Co

Kerkplein II-12 DEN HAAG Torenstraat 5
TELEFOON 12893

BEDDEGOED

Gegarandeerd zuivere vulling

Ruime keuze

KARPETTEN

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

GARAGE ARNHEM” Utrechtscheweg 156, ARNHEM

LUXE VERHUURINRICHTING

Electrische Reparatie-inrichting, Levering van elk merk Auto, Motor of Rijwiel. Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock Goodyear Banden. — Free air station.

J. F. BLOMMESTIJN

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

Het beste adres voor prima kwaliteit

HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL

NAAR MAAT tegen zeer voordeelige prijzen is

JOHAN HEUTS-'s-GRAVENHAGE

GROOT HERTOGINNELAAN 260

Concurreert met de beste huizen uit het Buitenland TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

DIAMOND ICE CREAM
voor Room Ijs

Is een samenstelling van prima grondstoffen, waarmede in 15 min. het beste Vanille Ijs bereid kan worden. Koud opdraaien, zonder eenige bijvoeging. **DIAMOND ICE CREAM** bevat Eieren-bourbon, Vanille-Suiker, kortom alles wat de eerste klas kok gebruikt, in bussen à 4 Kg. netto inhoud, met gebruiksaanwijzing. Inclusief en franco alles f 15.—, bij grootte afname korting.

JOH. B. SCHOLTEN, Brouwersgracht 288, AMSTERDAM.

DIAMOND ICE CREAM
boewat es krim.

Tjampoerannya dari bakal bakal nomor satoe, djadi dalem 15 menit bisa dapat es panili jang paling baik. Dingin di poetar tida tamba barang lain. Ini **DIAMOND ICE CREAM** tjampoerannya telor Bourbon, goela panili, segala barang jang terpakai oleh koki nomor satoe Satoe bus isi 4 Kilo bersi dengan atoe-rannya dan kirimnja pranko f 15.—. Potongan di kasi, kaloe pesan banjak.

VOETLIJDERS

Onze SPECIALE modellen
SCHOEISEL
voor zeer gevoelige en
afwijkende voeten

en onze groote sortering
VOETHULPMIDDELEN
kunnen ook U helpen

D. HESS & Z
Heerenstraat 12 B, Den Haag

Vraagt gratis Brochure.

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz. g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

MEISJESSCHOOL voor L. O. en (M.) U. L. O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
Van Speyksmaat 34 - 's-Gravenhage

OPLEIDING voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum. Aansluiting bij de 3e klasse H. B. S. uit de 3e Mulo-klasse. Opleiding voor Eind-Examen Mulo A en B. Prospectus en 12de jaarverslag op aanvraag.

Spreekuren op Maandag en Vrijdag van 3—4 uur.

De Directrice G. W. RUINEN

derlandsch-Indië meer al... te doen veld winnen.

Tot hetzelfde doel he... Comité een model op 1/20 van het vliegtuig H-NACC, waarmee de bekende tocht werd volbracht, geschonken aan het Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum te Amsterdam en het Scheepvaartkundig Instituut en Museum te Rotterdam, terwijl eveneens een model is aangeboden aan het museum te Batavia. Deze schenkingen zijn door de beide eerstgenoemde musea reeds aanvaard en geplaatst; aan dat te Amsterdam werd tevens in bruikleen gegeven de oorkonde, opgemaakt door den heer Fokker en geteekend door het meerendeel der bij den vliegtocht betrokken personen, welke oorkonde het vliegtuig op zijn tocht naar Indië heeft vergezeld en daar o.a. door den Gouverneur-Generaal werd geteekend.

Mailreizen.

In overeenkomst met de Vereeniging Oost en West besloot het H. B. der Nederlandsche Reisvereeniging (Anna Paulownastraat 48, Den Haag) indertijd, als proef, uit Nederland naar Marseille of Genua reizen te organiseeren, welke 8 of 9 dagen duren, voor reizigers naar Indië, als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis. De N. R. V. zoekt voor die reizen leiders aan en de Vereeniging „Oost en West” is haar bij die keuze behulpzaam. Slaagt deze proef, dan zullen ook reizen georganiseerd worden voor uit Indië komende verlofgangers. Als voorwaarde werd door het Hoofdbestuur gesteld, dat alle deelnemers lid der N. R. V. moeten zijn, of worden. De contributie bedraagt f 1.25 's jaars. Omtrent de uitgeschreven Mailreizen meldt *Reizen en Trekken* (van 6 Oct.), het officieele orgaan der N. R. V., het volgende:

No. 415. Via de Ital. meren naar Genua.
2e kl. spoor, 9 dagen, van 26 Oct. tot 3 Nov. Aanvangspunt R'dam, eindpunt Genua. Max. reissom f 170.—. Vertrek S.S. „Prins der Nederlanden” van Genua 4 Nov. naar Indië. Zie progr. als No. 379 in het no. van 1 Sept.

No. 429. Via Parijs, Dauphine naar Marseille.
2e kl. spoor, 8 dagen, van 2 tot 9 Nov. Aanvangspunt R'dam, eindpunt Marseille. Max. reissom f 145.—. Vertrek S.S. „Tabanan” van Marseille 10 Nov. naar Indië. Zie progr. als no. 378 in het no. van 1 Sept.

No. 430. Via de Ital. meren naar Genua.
2e kl. spoor, 9 dagen, van 9 tot 17 Nov. Aanvangspunt R'dam, eindpunt Genua. Max. reissom f 170.—. Vertrek S.S. „Prinses Juliana” van Genua 18 Nov. naar Indië. Zie progr. als no. 379 in het no. van 1 Sept.

Van Week tot Week.

Di. 6 — Ma. 12 OCTOBER.

Pest op Java. Beduidende toename. In de week van 16 tot 22 Aug. zijn op Java 251 gevallen van pest gerapporteerd en in die van 23 tot 29 Aug. niet minder dan 307 gevallen.

Rechtshoogeschool te Weltevreden. De Java-Post van 4 Sept. meldt: 't Aantal ingeschreven studenten van de Rechtshoogeschool te Weltevreden bedraagt, evenals verleden jaar 45, dit jaar onder te verdedelen in 18 Europeanen (waarvan 2 meisjesstudenten), 17 Inheemschen (medegefeld de 3 m. st.) en 10 Chineezzen.

Belastingdruk op den Javaan. Het Nieuws van den Dag voor Ned.-Indië bericht, hoe het rapport van den heer Meyer Ranneft concludeert, dat de belastingdruk op den Inlander op Java en Madoera thans algemeen zwaar is; na 1921 is een verslechtering ingetreden, omdat de belastingen omhoog en de inkomsten omlaag gingen, hoewel dit de laatste jaren verbeterd is.

Het hoofdgeld, als complement van de andere belastingen, wordt het zwaarst gevoeld, omdat het

BOEKHOUDEN.

Grondig onderwijs in eenige maanden, mondeling en schriftelijk (5000 oud-leerlingen). Prospectus met prima getuigenissen en opgaf van leerboeken op aanvr. bij

J. C. TER BRUGGEN
Leeraar Boekhouden M. O.
Boreelstraat 5 - Lijn A. - Den Haag

nieuwe geslacht de betekenis der vroegere rendinsten niet kent en daardoor de afkoop of niet voldoende waardeert. De economische stand in de Vorstenlanden is niet slechter elders. (Aneta, 7 Oct.)

De Indologische faculteit te Utrecht. Onder groot langstelling heeft den 7en dezer in de aul. Universiteit te Utrecht de opening plaats van de nieuwe Indologische faculteit. Het werd het woord gevoerd door Prof. Mr. L. A. derburgh, die sprak over: De nieuwe wet of Staatsinrichting van Ned.-Indië en vervolg door Prof. Dr. C. Gerretson over: De historische vorming van den bestuursambtenaar.

Het Ind. Persbureau Aneta seinde dd. Batavia 9 Oct.: Het Ind. Nieuws van den Dag voor Indië toont zich verbaasd, dat de Minister Koloniën en Onderwijs afwezig waren bij de opening.

Prof. J. E. van der Stok. Bij Kon. besluit is benoemd tot gewoon hoogleeraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, voor het onderwijs in tropischen landbouw, J. E. van der Stok, te Rotterdam.

Prof. v. d. Stok was sedert 1919 hoofd der afdeling Landbouw van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel en daarvoor o.a. directeur van het Proefstation voor de Javasche industrie te Pasoeroean. Hij is een zoon van Prof. J. P. van der Stok, oud-chef van het Kon. Meteor. Observatorium te Weltevreden.

Ds. J. C. Knuttel †. Te Terborg is op 75-jarigen leeftijd overleden Ds. J. C. Knuttel, em.-predikant bij Ned. Herv. Kerk, voorheen werkzaam te Madoera, Pasoeroean en Fort de Kock. De overledene was ridder in de orde van Oranje Nassau.

Kina-onderneming. De door de Italiaansche Regeering bemiddeling van de firma Maintz en Compagnie opende kina-onderneming Tjibitoe in het Pasoeroean zal vermoedelijk in 1927 haar eerste snoeiogst hebben; de volle productie wordt een miljoen kilo geraamd, waarna Italië o.a. hankelrijk zal zijn van het kinabureau te Amsterdam. (Aneta, 8 Oct.)

Voordrachten over koloniale economie. Op uitnodiging van de Vereenigde Faculteiten voor rechten en letteren der Leidsche Universiteit zal het Kamerlid mr. J. Gerritzen een aantal lezingen houden in het Academiegebouw over Koloniale economie, en wel op 13 October, 3 November, 24 November en 15 December. Het plan bestaat uit vier lezingen te houden over hetzelfde onderwerp tusschen de Kerst- en Paaschvacantie.

Julezakkenfabriek. Aneta meldt d.d. 6 Oct. Er bestaan plannen voor de oprichting van een groote zakkenfabriek op Java met steun van suikerfabrieken. Zoolang de inheemsche cultuur voldoende grondstoffen oplevert, kunnen deze Calcutta betrokken worden.

Universitaire examens. Leiden. Taalkundig cand. Indologische studien de heeren M. de Meij, G. van der Zwalm, J. J. Steenstra en M. van Brink. — Cand.-ex. Indisch recht de heeren S. Barnstein, W. Ph. Lemmers, P. van Hoeve en J. G. d'Acona. — Staatshuishoudk.-ex. Indologische studien de heer W. J. Beck.

Wageningen. Landbouwhogeschool. Cand. in de koloniale landbouw de heeren J. M. T. Blommestein, H. A. Polderman en J. B. Schellekens.

Het Indisch Onderwijs-Comité. In zijn vergadering waarin tot opheffing der vereeniging werd gegaan, heeft genoemd Comité besloten het wezige saldo te schenken aan het Museum voor het Onderwijs te 's-Gravenhage en te bestemmen voor den aankoop van in dat Museum nog ontbrekende koloniale ethnografica.

De Sarekat Islam. Aneta seint d.d. Batavia 10 Oct. de centrale Sarekat Islam besloot, dat de locale afdelingen het besluit waarbij hun rechtspraaksoortelijkheid werd toegekend, aan de regering terugzendende onder mededeeling, dat daarop langer prijs gesteld wordt.

Econ. vooruitzichten in West-Indië. In eene voordracht van het Indisch Genootschap te 's-Gravenhage heeft Prof. Mr. J. C. Kielstra een voordracht gehouden over de economische vooruitzichten in West-Indië (zie de rubriek Suriname in dit blad).

A. M. Hubregtse †. Aneta seint dd. Batavia 10 Oct. Overleden is de hoofdingenieur der Staatsspoorwegen

Voor Hondenartikelen:

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoele, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES:

P. H. VERSEVELDT
Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

VERZEKERT U tegen ZIEKTE

(maximum uitkeering 26 weken per jaar)

bij **„HET HOLLANDSCHE KRUIS”**
Louise de Colignystraat 2a - 's-Gravenhage

COULANTE SCHADEREGELING

VRAAGT PROSPECTUS

A. M. Hubregtse, in leven hoofd van het dienstvak „Tractie en Personeel”.
Herwijs-uitgaven. De Regeering is voornemens bij suppletore begroting gelden aan te vragen voor de oprichtingskosten van een H.B.S. te Malang en 10.000 voor de voorbereiding voor de oprichting van een Medische hoogeschool.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvljht.

Als Vreemde Vogels

Als vreemde vogels zijn ze hierheen gevlogen de prachtige Indische doeken: batikwerk van Java, weefsels van Bali, Sumatra, Celebes en Soemba, vlechtwerken van de Preanger en de Padangsche Bovenlanden, werpen van doorschijnend schildpad, ragfijn uitgetelde buffelhuid, smetteloos witte kant. Als vreemde vogels want wie ziet naar hen? Wie bewondert Misschien wijdt de oud-Indischgast een oog aan misschien ziet hij in zijn verbeelding weer even melancholieke, maar grootsche, Indische landschap bij voor de bruin-gouden Solosche kain staat, die geheelen muur zoo prachtig dekt. Hij denkt wel aan de stille, fijne vrouwenfiguur, gehurkt voor de batikrek in de pendoppo van een wedono of adit hij ziet de statige, slanke Javanen gaan in hun lende goud-bruine kleeding, dezelfde kain door vrouwen vervaardigd. De zon doortrilde, bruin-Vorstenlanden ziet hij terug in die goud-bruine hebblauwe doeken met lichten rand en de vroolijke Preanger, het land van de groene sawahs, als den gespreid tegen de machtige bergen, dat land dat hij terug in de fijne lichte vlechtwerken, roomwit met vlugge randen en figuren van bloedrood en bruin en blauw.

de oud-Indischgast in deze Boeatan-uitstalling heeft zich door de tafeltjes heen te werken, waar de gereden te bezoeken trekken, zullen de gouddraad doorweven slendangs, de geestige schenmandjes, de decoratieve koperen lampen en hem het tintelende, groene Sumatra voor oogen en, waar het leven kleurig en vol durf is, sterk vroolijk, zooals de menschen daar zelve zijn. Hij zal die voorwerpen, zoo bescheiden opgesteld langs muren, soms door plaatsgebrek half verstoep in een e, de groote verscheidenheden van dat groote Inherkennen, want in hen leeft het karakter van van Celebes, van Bali, Borneo, Sumatra, Indische is voor den oud-Indischgast, die de ziel van den hiel leerde kennen, niet alleen verzameling van ind getinte weefsels en hoekige, groteske wajangpen, van Boeddhabeldjes en offerpotjes, door den herling als „afgoderij” beschouwd, Indische kunst voor hen herleven, naast den keten van smaragd, dat geheele complex van groote eilanden, dat ge- Indonesië, waar evenveel verscheidenheid is als Europa, waar verschil van karakter, van zeden en onten, van ras zelfs, een kunst deed opbloeien, eigen is aan die zoo verschillende volken. Een beaan de Tentoonstelling van Boeatan kan een haring zijn voor hen, die aandacht willen enken aan de prachtige verzameling kunsthand- Er is met zorg gekozen, zoodat alle landen hun recht komen, en voorlichting is er te en aan de tafel, waar de waaiers van buffel- en schildpad, doozen en goud bestikte lappen op zijn, niet alleen door het „woord”, maar ook het „beeld”, want een luxe uitgave in boekvorm onstreert hier het batikprocédé, van het witte af, tot den heerlijk gekleurden doek toe, die de enlanden zoo beroemd maakt.

vreemde vogels voorwaar in deze zoo geheel West- en bijna uitsluitend voor de praktijk bestaande ving! Vreemde vogels, die zingen met eigen ge- Laat ze niet langs u heengaan, zonder naar hen aard te hebben!

Marie C. van Zeggelen.

INROESTBAAR STAAL
Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aan- last door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen
Het Ideaal voor de Tropen
WONDERIE'S STAALWARENHANDEL
vestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

matten langs de wanden op den vloer een plaats von- den. Alles te zamen vormt een smaakvol, intiem ge- heel, waarin de op Woensdag 21 dezer te geven Javaan- sche dansen stellig bijzonder goed uit zullen komen.
Bij de opening der tentoonstelling j.l. Zaterdagmid- dag werden reeds blijken gegeven van veelzijdige be- langstelling.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Openbaar Gehoor (vervolg).

Vóórdat Indië de politieke tribune in het Hertogs- park verkreeg, vormde de audiëntie ten Paleize op den Koninginnedag — eerst onder den vorigen Landvoogd „openbaar gehoor” geheeten — de vrijwel eenige gele- genheid, waarbij „ten overstaan van het volk”, in de historische „dertiende groep” vertegenwoordigd, over de zaken van den Staat werd gerept. Dat was dan de zoo geheeten *Indische Troonrede*, een soort van ver- baal koloniaal jaarverslag, verlucht met perspectivische verschieten en culmineerend in het feestwoord van den dag. De Indische dagbladders vond hierin een der te zeldzame gelegenheden tot commentaar op on- middellijke Regeeringsuiting en maakte daarvan grif gebruik om aan te vullen wat bij de te zwijgzame der- tiende groep prangde onder rok en plastron. De tra- ditie — zoo vervolgt *De Locomotief* (2 Sept.) — is met geringe wijziging voortgezet, nadat de Volksraad andere gelegenheden tot beschouwing van staatszaken was gaan bieden en zelfs zijn bij het openbaar gehoor, zoowel door den Volksraadspresident, die de aange- wezen feestredenaar namens het Indische volk was ge- worden, als door den Landvoogd meermalen netelige politieke vraagpunten aangeroerd. Terecht is hierop in de pers critiek geoeffend met verwijzing naar juister tijdstip en juister plaats. Men meende dat de opening van de voorjaarszitting van den Volksraad bij de ver- anderde staatsrechtelijke verhoudingen de natuurlijke gelegenheid was geworden voor de jaarlijksche poli- tieke samenspraak tusschen den hoogsten vertegen- woordiger van het uitvoerend gezag en den hoogsten vertegenwoordiger van den volkswensch.

Wie nu dit jaar van de redevoeringen ten openbare gehoor gehouden (zie „*De Loc.*” van 31 Aug. en 1 Sept.) kennis neemt, zal opmerken dat voor het eerst het karakter daarvan volkomen is gewijzigd. Noch het- geen de eerste woordvoerder *mr. Neytzell de Wilde* als voorzitter van den Volksraad heeft te berde gebracht, noch hetgeen gouverneur-generaal *mr. Fock*, voor de vijfde en laatste maal dit gehoor verleend, heeft geantwoord, behelst ook maar één enkele politieke noot. Niet meer werden op den nationalen feestdag politieke geschilpunten aangeraakt, doch louter werd gewag gemaakt van onderwerpen, waaruit boven ge- schillen juist de hoogere nationale saamhoorigheid kon blijken. Zooals, om een woord uit de eerste oorlogs- dagen te bezigen, het nationaal belang zich in voor den Lande groote oogenblikken boven alle nationale geschillen kan stellen, heeft men begrepen dat op den verjaardag der Koningin tot tekst der officieele rede- voeringen bij voorkeur gekozen dient te worden dat- gene, wat zich boven strijd verheft in de sfeer waarin allen die zich naar het openbaar gehoor spoedden el- kander dien dag konden ontmoeten. Niet dus wat verdeelt, maar wat vereenigt kenmerkte ditmaal den beurtzang ten Paleize te Weltevreden.

Moge hierin almede gezien kunnen worden een her- nieuwd bewijs hoe ook Indië zich de moeilijkheden, welke het tot dusver ook op een nationalen feestdag niet los wilden laten, te boven voelt. Wij meenen er vooral in te mogen zien de irwijding van een nieuwen en gelukkigen vorm, die naar wij hopen, zal groeien tot traditie.

Volgens het *Bataviaasch Nwsbl.* (4 Sept.) is het „Openbaar Gehoor” nu een plichtigheid van „alles even koud en kil” — om met de „*Banier*” te spreken —, ondanks de hitte. Het grappige van het geval is dat de *recepties van de residenten*, op hoog bevel inge- richt naar het model van het „openbaar gehoor”, pre- cies geworden zijn (zie „*De Loc.*” van 31 Aug.) wat de plichtigheid van *tempo dhoeloe* op het Groote Huis te zien gaf: het aanbieden van geluk- en heil- wenschen door de verschillende bevolkings- en be- langengroepen.

Ons Indische leven.

Het *Soerabajasch Hbl.* (29 Aug.) bespreekt de reis-

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding

AZALEASTRAAT 51 — 's HAGE

Mondlinge en schriftelijke cursussen
Boekhouden voor examens en practijk - Staats-
huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich-
ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitse
en Engelsche correspondentie
Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel.
Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

Electrische- en
Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. v. D. BOSCH & Co.
Dirk Hoogenraadstr. 168, Scheveningen
**Eigen waterinstallatie
Beslist zacht water**
ZENDT PRIJSCOURANT OP AANVRAAG
Speciaal ingericht voor het wasschen van
GORDIJNEN en FIJNGOED

MAISON
DROUOT
Fred. Hendrikl. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG

**Woning-
Inrichting**
Beleefd noodigen
wij U uit tot een
bezoek aan onze
Magazijnen
en Modelkamers

DAMES-
HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT
Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de
periodieke circulatie
HUIZE „ILEX” (— bij de —) **RIJSWIJK**
Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak
Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

Maison H. SIMONS
's-Gravenhage.
MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”
JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a
Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

Willem v. d. Waals

HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOB
IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31168
GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHTE

Heeren Kapsalon

Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELEN
tegen zeer concurrerende prijzen

Haarlem en Omstreken.

Fa Th. A. KLINKHAMER
APOTHEKER

KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen

Verbandstoffen, Specialité's

Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)

Zeer spoedige bezorging

VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

STOEL'S

WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

GEZ. VAN DEN HAAK

HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118
OPGERICHT ANNO 1881

FIJNWASSCHERIJ

BEHANDELD:
BOORDEN - OVERHEMDEN
BLOUSES en JAPONNEN
IN ALLE STOFFEN
TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

Comestibles- en Delicatessenhandel

JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262
Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

**HANDEL IN BINNEN- EN
BUITENLANDSCHE BIEREN**

BOTTELARIJ

MEDICINALE- en BRONWATEREN
geregelde versche vulling

DEPOT VAN WIJNEN
der Firma JAGER GERLINGS, Hofleverancier
en DE LUZE & FILS

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

Dagelijksche opnamen van bestellingen met
directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

brieven nos. 20, 21 en 22 van den heer Elout in het „Alg. Hbl.” Zij vertoonen uit den aard der zaak de stereotype fouten, welke bijna ieder maakt, die na vluchtige kennismaking met eene hem vreemde wereld, zich zet aan het snelle oordeel over de diepere vraagstukken, welke in Indië liggen opgetast; doch waar de schrijver zich houdt aan de wedergave van het waarneembare, geeft hij herhaaldelijk blijk van een verrassend goeden kijk op de dingen, en soms van eene bewonderenswaardig scherpe visie. Wat hij zegt over de verhouding van den Inlander tot de hem omringende Natuur, en vooral: over *De Ziel van Indië*, verdient in zeer ruimen kring te worden gelezen.

De heer Elout is, waar hij de geestelijke voeding behandelt, niet billijk jegens het Europeesche publiek in Indië. Ondanks het feit dat hier hard wordt gewerkt, ondanks de afmatting der tropische hitte, neemt men in Indië niet alleen wél boeken ter hand, doch wordt hier naar verhouding door het Hollandsche gedeelte der samenleving meer en beter gelezen dan in het moederland zelve. Voor een groot deel is dit een gevolg van het feit, dat de hiervoren aangeduide groep der Europeesche maatschappij in deze gewesten, althans tot dusver, vrijwel geheel mist de onderste laag der armen of meest onontwikkelden, die op zeer laag intellectueel niveau staan. Het „Soer. Hbl.” vernam van de groote Indische boekhandelaren het volgende:

Er is, vooral in het laatste decennium, eene duidelijke verbetering gekomen in den smaak van het lezend Hollandsch publiek in Indië. Nam men hier vroeger genoegen met allerlei rommel — meest sensatie, en een tikje erotiek — die tijd ligt voor goed achter ons. Er is thans veel vraag naar goede en ernstige werken van wetenschappelijken aard. Op het gebied van kunst, land- en volkenkunde, architectuur, archaeologie, psychologie, wijsbegeerte, occultisme, astrologie en mçonnerie wordt hier boven verwachting veel verkocht. Poëzie gaat minder, doch romans der goede soort (Timmermans, Couperus, Heijermans, enz.) gaan vlot weg en van succeswerken ontvangt één boekhandel eene zending van een paar honderd ex. ineens, waarmee men nooit blijft zitten. Een boek als dat van Keyserling: „Reisetagebuch eines Philosophen” wordt in verrassend groot aantal verkocht. Men leest, wat ontspanningslectuur betreft, bijzonder veel Engelsch; ook wordt hier veel verkocht op het gebied van koloniale politiek, rassenproblemen, meest in het Engelsch (men denke aan werken van Grant, Stoddard, Gwynn, enz.), welke wij in een der grootste boekwinkels van Den Haag niet konden krijgen; deze bestelde ze voor ons in Londen.

Elout's laatste brieven bevatten verschillende juiste opmerkingen over de Indische dieren- en plantenwereld. Hij vindt onze Natuur grootsch, doch zij boeit hem niet; hij vindt haar monotoon. Dit behoort niet te verbazen. Het gaat met de Indische natuur als met de Hollandsche, als met iedere andere. Ons — aldus het „S. H.” — kon, na eene afwezigheid van dertig jaren, de Hollandsche natuur niet meer boeien; wij misten de weelderige vegetatie, het geaccidenteerde terrein, maar bovenal: de zon. Het is eene kwestie van aanpassing, van inleving, dat bij den één vlugger gaat dan bij den ander, doch bij allen tijd vordert. Wat de waardeering der Indische natuur betreft, deze hangt af van het min of meer Oostersche element in de psyche van den beoordeelaar; hij die „l'âme orientale” heeft, zal spoediger tot bewondering komen dan de man met de zuiver Noordsche ziel. Ware Elout wat langer gebleven, had hij hier in goede omgeving minstens een seizoen het proces der geleidelijke aanpassing kunnen ondergaan, hij had de overweldigend zoete bekoring leeren genieten van den tropenavond, in den glans der heerlijke maan, waarin de Westerling de aanraking voelt met eene wereld, volkomen anders dan de zijne, hem vreemd en zonderling, en welke zich slechts door enkelen geheel laat waardeeren. Maar Elout schrijft zeer mooie dingen over „De ziel van Indië”. Het „S. H.” citeert enkele brokstukken en vervolgt: Schitterend van visie is wat Elout schrijft van den tropenavond, toen hij vertoefde in de stille pasang-grahan te Loebok Sikaping, aan den grooten weg van Fort de Kock naar Hoeta Nopan. Dit is inderdaad de Indische nacht, vol ongedachte geheimen. Zeldzaam zijn zij, die de bekoring kennen der heel bijzondere zachte melancholie, welke er van uitgaat en die ons dichter brengt bij de Eeuwigheid dan iets anders ter wereld, omdat zij al wat hard en sterk en jubelend in ons is, neerslaat en dooft, en ons achterlaat in heel onze nietigheid tegenover eene onpeilbare oneindigheid. Zóó heeft Elout Indië nog niet gevoeld. Niettemin, hij schreef over „De ziel van Indië” met voor een

snel rondtrekkend reiziger bewonderenswaardige heldheid van opmerking.

Het spreken der inheemsche talen.

Naar aanleiding van het persgesprek, dat de „Deli Crt.” kort geleden met een old-hand als den heer van Cate had, die daarin de toenemende orring van Deli naar Java besprak, maakt het „Soer.” (1 Sept.) een paar ernstige en zakelijke opmerkingen over de verhouding van Deli tot Java en tot Indië. De opmerkingen gaan in de richting van „uitwisseling met Java”, op allerlei gebied, die de „Deli Crt.” zoo dikwijls heeft bepleit en aanbevolen.

Het „Soer. Hbl.” schrijft o.m.: „Voor de H. V. was het die employé's van Java op hare Oostersche ondernemingen plaatste; het lag voor de hand dat lichaam gebruik maakte van de kennis van volkstaal, welke de Europeesche cultuuremployé op zich vrijwel altijd eigen maakt.” De „Deli Crt.” (11 Sept.) plaatst hierbij de opmerking, dat zij inderdaad dit tijd als een zwak punt in het Delische systeem gevoeld. Reeds jarenlang heeft de „D. C.” aangedrongen op kennis van het Javaansch en van zeden en wooten der Javaansche arbeiders, om den omgang makkelijker te maken. Al mag men ook daaraan geen overdreven verwachtingen vastknoopen, een deel der conflicten voortspruit uit den misdadigen aanleg van enkele slechte elementen onder het volk. De „D. C.” heeft zich altijd een voorstander toond van het behoud en het stelselmatig aanstellen van het Javanisme onder de arbeiders. Een stelsel, gedeeltelijk, in het jeugdwerk, b.v. bij de Senen Mij., ernstige behartiging vindt.

Ook in *De Locomotief* (5 Sept.) wordt betoogd in ambten en betrekkingen, waar het leidend neel dagelijks met de Inlandsche bevolking in contact is, het niet mag voorkomen dat het geen woord de inheemsche taal machtig is of kan spreken; kan de schromelijkste gevolgen na zich slepen, van voorbeelden te noemen zijn. In de tabak, de ber en koffie in de residentie Besoeki verstaan en ken de administrateurs en employé's Javaansch en doereesch; ook bij de suiker. In Midden-Java kan volstaan met het Javaansch en in de Soendal met het Soendaneesch.

Dactyloscopie voor misdadigers.

De *Java-Bode* (18 en 21 Aug.) vestigde er de dacht op, dat tengevolge van de nog altijd hoogste brekkelige signalen van veroordeelden en gevangenen, de mogelijkheid van opzettelijke persoonswisselingen van gevangenen, die van de eene naar de andere moeten worden overgebracht, lang tot de onmogelijkheden behoort. Ook gaat, naar de *Bode* vernam, het ontvluchten van gevangenen van Noesa Kembangan — nog steeds voort. Van de laatste 23 jaren van dit eiland gevluchte en achterhaalde 428 gevangenen blijkt men geen signalement te hebben. Het nemen van duimafdrukken de „J. B.” de eenige en volkomen afdrukkende oplossing. En de toepassing er van is zeer eenvoudig.

Thans lezen wij in de *Java-Bode* (5 Sept.) dat procureur-generaal aan den commissaris van politie Smith, den bekenden leeraar aan de politie-school Soekaboemi, opdracht gegeven heeft een uitgebreid onderzoek in te stellen naar den huidige toestand der crimineele dactyloscopie in geheel Ned.-Indië naar de maatregelen, welke alsnog dienen te worden genomen om te geraken tot een afdoende identificeeren van alle beroeps misdadigers in de eerste plaats heer Smith zal, na de zaak grondig te hebben behandeld, een rapport opmaken, aan de hand waarvan heel waarschijnlijk een belangrijke uitbreiding der crimineele dactyloscopie zal worden ingevoerd. spreekt van zelf, dat men niet in eens zal kunnen gaan tot het dactyloscopieeren van de meer dan twaalf gestraften en preventieven, die onze gevangenen vullen. Maar wel zal een begin worden gemaakt met dactyloscopieeren van alle eenigszins zware misdadigers, die in geheel Indië telken jare bij vele duizenden worden gearresteerd en veroordeeld.

De Nederlandsche eclips-expeditie naar Sumatra.

Omtrent het werkprogramma van de Nederlandsche eclips-expeditie, aan de hand van mededeelingen van den secretaris der eclipscommissie, dr. J. van der Bilt te Utrecht het volgende berichten: Sedert in 1868 een totale eclips voor het eerst tot een voorwerp van modern wetenschappelijk onderzoek kon gemaakt worden (spectraalanalyse) is het aantal eclips-problemen gestaag gegroeid. Op het programma van de Nederlandsche eclips-expeditie, die vermoedelijk 31 October uit Nederland naar Talangbetoe toe (bij Palembang) vertrekt

Gepantserde Hut- en Ruimkoffers

in alle maten
TEVENS REPARATIE-INRICHTING
Speciaalhuis in alle soorten Honden-artikelen
Honden-brood en -geneesmiddelen
WILH. TOONEN - DEN HAAG
3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postkantoor

VERKOOPHUIS
Groot Hertoginnelaan 101
 SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
 INGERICHT
 Bestaat ruim 25 jaar
 DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

Vleeschhouwerij
K. TERPSTRA
 Valkenboschlaan 45, Den Haag
 Ex-Leverancier van Z.-Excell. G.-G. van N.-I.
 De Graaf van Limburg Stirum

Uitsluitend Hollandsch Vleesch

veel, hetgeen wel de reden zal zijn, dat zij, die met kleinkapitaal werken, in moeilijke tijden, veel tegen- slag in zaken ondervinden en hun bedrijf zien achter- uitgaan.

Het heffen van belasting op de vruchten van den ar- beid der bevolking heeft aanleiding gegeven tot veel klagen en vele zuchten in de handelswereld, welke men tot in de verste afgelegen hutten kon vernemen, doch ook deze toestand verbetert, waarbij de wensch wordt uitgesproken dat de Handel zich in eene voort- durende opleving moge verheugen.

Wanneer de Redactie beweert dat in de Inbeemsche maatschappij groote onzekerheid bestaat ten aanzien van de resultaten van het Inlandsch onderwijs, dan heeft zij daarbij het oog op het bestaan der jongelie- den, die het eindexamen op de scholen hebben be- haald en trachten dit productief te maken.

In de werkelijkheid is het moeilijk een werkkring te vinden, hetzij men met een diploma gewapend is of niet.

Die jongelieden doen natuurlijk het best, om, in af- wachting van betere tijden, hunne studies voort te zet- ten, doch hoevele hunner zijn daartoe financieel in staat?

Het aantal geldelijk vermogende ouders is gering en bovendien stapelen de moeilijkheden bij dezen zich geleidelijk op.

De veranderingen, welke bij het onderwijs worden ingevoerd, geven echter wel hoop op verbeteringen in de toekomst.

De oprichting der Rechtshoogeschool is in Ned.- Indië door de bevolking met groote vreugde begroet. Die hooger onderwijsinstelling zal het volk in de ge- legenheid stellen den bestaanden intellectueelen ach- terstand in te halen en is dus van groot nut voor de bevolking, die, naar de redactie hoopt, daarvan een flink gebruik zal maken.

Vele veranderingen worden bij het lager onderwijs aangebracht, doch zooals gewoonlijk in Ned.-Indië het geval is, neemt men steeds het feit waar, dat, zoodra eene Inlandsche school is opgericht, men alweder naar eene tweede verlangt, welk verzoek niet tijd terstond kan worden ingewilligd.

Dit goede verschijnsel levert het bewijs hoe de be- hoefte aan onderwijs door het volk wordt gevoeld. (Wordt vervolgd.)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over de Westersche Politiek in het Oosten.

II (Slot).

Waar de Oostersche volken met energie-ontplooiing streven naar eene zelfstandigheid, welke, voorloopig althans, nog niet door de Westersche grootmachten kan worden toegestaan, daar hebben, naar de meening van den schrijver, die grootmachten met de verster- king der weerkrachten geen andere bedoeling dan te toonen dat zij paraat zijn om de uitingen der nationale gedachte in het Oosten in evenwicht te houden, daar- bij de hoop koesterende dat die geleidelijk wel zal luwen.

Of die actie in de toekomst zal leiden tot eene toe- nemende macht van het Westen in het Oosten, is, bij gebrek aan bewijzen en voldoende gegevens, thans niet te zeggen, doch, wanneer men de evolutie in de Oos- tersche landen gadeslaat, dan moet men verklaren dat van een achteruitgang geen spoor is te zien en dat, met het oog op het verleden en de tegenwoordige toe- standen in andere landen, de tijd voor het Oosten daar is om te beslissen welken weg het zal kiezen, n.l. er op of er onder.

Wanneer een lastdrager een te zwaren last op zijne schouders draagt en niet verder kan voortkomen op zijn weg, dan kan hij twee wegen volgen, n.l. of den last wegwerpen of terug te gaan.

In elk geval gaat het Oosten een nieuwe periode tegemoet.

De Kolonisatie van de Zuid-Minahassa.

Onder de kolonisatie van de Zuid-Minahassa ver- staat men het aanleggen van nieuwe vestigingen en het ontginnen van tuingronden in die streek van de Re- sidentie Menado.

Als leider van die beweging is door den Minahassa- raad aangewezen de heer A. C. Saerang, die gedag- teekend Poentak 6 April 1925, in de Keng Hwa Poo van den 25en dier maand schrijft, dat hij, sedert die

zal, staat het fotografeeren van het „flits-spectrum”, in 1870 visueel werd ontdekt en in 1896 voor 't eerst werd gefotografeerd. Men verstaat er onder het gegaan van het absorptie- (donkere lijnen-) spectrum fotosfeer in het emissie (heldere lijnen) spectrum chromosfeer. Ofschoon men op het Mount-Wilson observatorium erin geslaagd is dit spectrum ook bui- een eclips te fotografeeren, is het steeds een be- rijk eclips-probleem gebleven en als zoodanig ge- vast op het program der expeditie. Daarbij zal voor eerst getracht worden de intensiteit der chromosfeer- lijnen te bepalen en de verandering daarvan op ver- schillende afstanden van den rand der zon, omdat men, uitgaande van de moderne opvattingen over den bouw der atomen in den aard der lichtuitzending, daar- uit iets hoopt te leeren over den toestand, waarin de verschillende elementen zich in opvolgende lagen van den zonnedampkring bevinden. Het onderzoek van het spectrum der corona is nog meer een typisch eclips- probleem, omdat alle pogingen om de corona buiten een eclips te zien of te fotografeeren, gefaald hebben. De expeditie zal haar volle aandacht aan de zonne- corona schenken, die — wegens den korten duur der expeditie — in 't geheel sedert 1898 nog slechts enkele bestudeerd is kunnen worden. Het ligt in de be- leiding de spectra der corona alle te fotografeeren, te trachten de wet te leeren kennen volgens welke helderheid van dit spectrum naar buiten afneemt. De expeditie is dus bijna geheel een corona-expeditie; wordt uitgerust met een omvangrijk instrumenta- ria, waartoe o.a. een prismacamera behoort, die voor de expeditie van 1901 werd gebouwd en ook in 1905 dienst heeft gedaan. Ze bestaat uit een foto- grafisch kijker met een lens van 15 c.M. middellijn, hiervoor 16 c.M. hooge prisma's zijn geplaatst.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

1 Sjawal 1343 (24 April 1925).

I.

Deze dag, die, volgens de Islamsche Instellingen, viering van het einde der Vastenmaand beteekent, wordt de Redactie van de „Sinar-Sumatra”, blij- zins het voorkomende in het nummer van dien dag, onopgemerkt te laten voorbijgaan.

Het is toch de dag dat de geheele Islamsche wereld, blijk slaat in het verleden en zich de vraag stelt de toekomst in het nieuwe jaar brengen zal.

Het is de dag van de bezoeken der familieleden on- tling, jong aan oud, de kinderen aan de ouders, de oudere broeder aan den ouderen enz., waarbij men welen brengt, vergiffenis vraagt voor de begane fou- en de beste wenschen uit voor de toekomst.

De 1e Sjawal is om die redenen een feestdag voor de Mohamedanen, terwijl hij voor de Redactie eene leiding is om een overzicht te geven van enkele stand- standen, zooals die zich in het afgelopen jaar in Inlandsche Maatschappij hebben ontwikkeld en daarbij uiting te geven aan enkele wenschen voor de toekomst.

De algemeene toestand van de bevolking in Ned.- Indië is, zegt de Redactie, zóódanig, dat de moeilijk- den, welke voor haar zijn ontstaan, tengevolge van den groeten oorlog, geleidelijk aan worden vereffend dat die ontstane veranderingen wijzen op eene zame vermindering van het aantal werkelozen.

De vragen of zij bij deze voorstelling van zaken schien te optimistisch is en of het tijdstip reeds is gebroken om te spreken van een gering aantal werkelozen, beantwoordt zij met de mededeeling, dat zich natuurlijk zeer goed herinnert het destijds ge- gen massa-ontslag aan zoovele arbeiders, dat ook nog legio is en dat die arbeiders dientengevolge de grootst mogelijke moeilijke omstandigheden ver- ren, doch dat niettemin niet te ontkennen valt, gedurende de laatste 2 à 3 jaren, geleidelijk de enheid om werk te vinden is verbeterd.

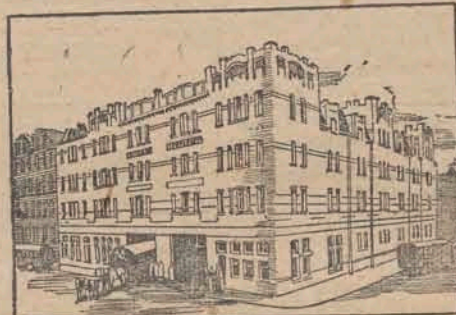
Hierbij op te merken valt, is het feit, dat, bij de aanwezigheid van zoovele werkkrachten, bij het nemen daarvan door de werkgevers, het systeem selectie wordt toegepast.

Het betrekking tot den toestand, waarin de Inland- Handel verkeert, kan geen rooskleurig beeld wor- gegeven.

De gewone loop van zaken is, dat, wanneer de groot- handel voorspoed geniet, de Kleinhandel daarvan voor- trekt, doch, zooals de Redactie de toestanden neemt, ziet men in de werkelijkheid daarvan niet

Het beste adres
 voor de levering van Koloniale Waren
 en Comestibles is
P. VROLIJK, Haagschestr. 1
 Scheveningen - Telefoon 52159
 THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: **Bewaring bagage ::**
 voor repatriërenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

Tot nog toe
 mocht ik nooit enig succes boeken
 met het adverteeren in dit Blad
Woningbureau P. MAN
 Steenhofstr. 5 Soestdijk

EEN GOEDE ZAAK
 heeft steeds succes met adverteeren in dit Blad.
 Dit wordt bewezen door het feit, dat vele ad-
 verteerdereeds jaren achtereen adverteeren en
 — telkens weer hun contract vernieuwen —

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen
H. A. v. STARRENBURG
 OPGERICHT 1875
 Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
 'S-GRAVENHAGE

Drogisterij „De Korenbloem”
 WED. G. BOLAND
 Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514
 is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-
 artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen
 Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur
 Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt
 Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50
 Thuisbezorgen zonder prijsverhoging.

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op de logeerk.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR	BESCHIKBAAR.
Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.	BESCHIKBAAR.
BESCHIKBAAR.	Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM	Bezoekt Hotel Pension Roosendaal, Café Restaur. Tel. 13574 OVERVEEN A. J. V. SCHOOTEN, Eigenaar voorheen Hofmeester der S.M.N
--	---

Ringers Chocolade

Iste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Alkmaar

Leden van O. en W., eet steeds
KLINK'S FIJNE BELEGDE BROODJES
PEKELVLEESCH
ROOSTBEEF
HAM, ENZ.
Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

BEKENDMAKING

Hiermede maak ik U bekend, dat ik heb geopend een **1ste klas inrichting voor uitzending van diners**
Levering van extra Diners aan huis
Diners bestaande uit

LUNCH f 0.30 Vleesch Groente Aardappelen en Compote	DINERS f 1.00 Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	DINERS f 1.10 Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	DINERS f 1.20 Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	DINERS f 1.75 Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Visch of wild Compote en Dessert
--	---	---	--	--

Van 12-2 en van 5-8 uur
CROQUETTES f 0.15 VLEESCH PASTEITJES f 0.20

Aanbevelend, **MAISON DE HELD**
KON. WILHELMINALAAN 432 - VOORBURG - TEL. V. 000

Maison NIEKERK
Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 30328
Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central
Diners f 0.85 - f 1. - - f 1.25
en verder uitgebreid
Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

Pension Mevrouw OP 't HOLT
KRULLELAAN 37 ZEIST.
Munt uit door goede keuken
en billijke prijzen
Wordt door goeude Indische Familie's aanbevolen.

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

keuze, op 12 Februari van dit jaar, algemeen bekend was geraakt, bij tientallen verzoeken ontving van personen, die bij dat nieuwe werk gaarne zouden worden geplaatst als klerk, wateropziener, als opzichter, enz.

Ook vroegen die personen hem naar het tijdstip waarop hij naar de Zuid-Minabassa zou vertrekken, terwijl zij tevens verklaarden met tientallen gezinnen te willen overkomen en gereed te staan, desverlangd, hem te volgen.

Behalve die talrijke schriftelijke verzoeken, welke hij niet heeft kunnen beantwoorden, kwamen dagelijks vele personen hem bezoeken en hem dezelfde vragen stellen als de vermelde en nadere inlichtingen vragen, doch hij moest hen teleurstellen, met de mededeeling, dat hij geen uitsluitel kon geven, in de eerste plaats omdat hij nog geen officieele aanstelling van den Minabassaraad had ontvangen en in de tweede plaats omdat hij de terreinen, waarvan hier sprake is, nog niet had bezocht.

Zijne verontschuldiging aanbiedende voor het niet antwoorden op de schriftelijke verzoeken, zegt de schrijver in bovengemeld blad, dat hij het betreurt dat de verzoekers de zegelgelden, ten bedrage van f 1.50 per stuk, aan hun verzoek hebben besteed, aangezien hij, zelf landbouwer zijnde en als geleider van de landbouwkrachten, niet de stelling inneemt dat hij op de verzoeken eene beslissing kan nemen.

Bovendien heeft het Koloniatiewerk minder inkt dan wel patjols en ploegen noodig en is het werken in de schaduw op het kantoor iets anders dan de arbeid in zon en regen.

Destijds een onderzoek instellende naar vlakke en uitgestrekte gronden op Celebes, welke gemakkelijk in rijstvelden zouden kunnen worden omgezet, is daarin aanleiding gevonden om lieden van Langowan naar Sioena (West-Celebes) te zenden, welke streek toenmaals ressorteerde tot het Gouvernement van Celebes en onderhoorigheden, doch thans wordt gerekend te behoreen tot de Residentie Menado.

Het overbrengen dier landbouwkrachten had plaats onder geleide van den zwager van den schrijver, doch deze werd het eerste slachtoffer van de vele malaria-lijders, die aan die ziekte stierven, hetgeen tot gevolg had dat al het personeel spoedig die begraafplaats verliet.

Ook op andere plaatsen op Celebes waren de uitkomsten van het landbouwbedrijf teleurstellend, hoofdzakelijk tengevolge van gebrek aan technische leiding, gemis aan winkels, waar men voedingsmiddelen kon kopen enz.

Deze toestanden heeft de schrijver aan den Minabassaraad medegedeeld, nadat de keuze op zijn persoon was gevallen.

Zijns inziens toch, is het doel van het overbrengen der Minabassers naar Zuid-Minabassa om hen een levensbestaan te bezorgen en niet om hen daar ter plaatse te laten begraven.

Een aangenaam en door een geneesheer onderzocht terrein moet worden aangewezen, dat door een houtvester moet worden onderzocht, ter voorkoming van tal van verwikkelingen, zooals in de Noord van de Minabassa hebben plaats gehad, terwijl een deskundig Ingenieur, na onderzoek, de gronden moet aanwijzen die voor den aanleg van rijstvelden of voor andere doeleinden geschikt zijn.

Hoe het zij, de schrijver zal aan het werk gaan dat hem door het vertrouwen van den President van den Minabassaraad is opgedragen, daarbij rekenende op diens jarenlange opgedane ervaring, zoowel op Celebes als op Sumatra.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

De Indische Gids.

De Oct.-afl. opent met een zeer waardeerend artikel van den hr. A. W. IJzerman, gewijd aan de nagedachtenis van Henri Hubert van Kol. Vooral over hetgeen zijn partijgenoot in het belang van Indië's bevolking heeft verricht in het Parlement en daar buiten, treedt de hr. IJ. in uitvoerige bijzonderheden. De hr. C. Wolterbeek schrijft over de organisatie van het Overheidsbedrijf in Ned.-Indië. Schr.'s mening is dat tegen het exploiteeren van bedrijven door de overheid geen ander bezwaar bestaat dan dat van onvoldoende „efficiency”. Ten deze van de ambtelijke zijde zelve afdoende verbetering te verwachten, lijkt hem ijdele hoop; zonder aandrang van de publieke opinie zal de ambtenarij bij de bedrijven niet verdwijnen gelijk de ondervinding der laatste tien jaar aantoon. De aanstaande bedrijvenwet

H. ISERIEF & ZON

Plein h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel.

Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoed
Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.

Dr. RASUREL Wollen Onderkleed

van Natuurwol met
Turfvezels voor Heeren, Dames en Kinderen

zal ons te dien opzichte geen stap verder meent hij.

Het vraagstuk der kapitaalsonttrekking (zgn. „nagage”) in Ned.-Indië, wordt onder oogen gez. Mr. L. A. de Waal. Schr. stelt zich op het standpunt drainage alleen plaats heeft van winsten, verkregen met uitheemsch kapitaal bewerkte natuurgaven, inheemsch kapitaal (tenzij men de betalingen Mekka-pelgrimstochten tot drainage wil rekene wordt door den uitheemschen ondernemer voortgebracht en van dat meerdere gedeel naar het buitenland, ziedaar de korte formulering de z.g. drainage”.

De onvermoeide strijder voor algeheele gelijkder pensioenen van vóór en na 1920 gepensioneerde Indische militairen van alle rangen, de hr. J. van der Meer, besluit in deze afl. zijn artikel „Het angstwekkende wien”. Schr. noemt het een „ten hemel schreiende billijkheid” dat de vóór 1920 gepensioneerden gesteld zijn bij hen die na dat jaar den dienst verlieten. „De militairen van vóór 1 Jan. 1920 hebben bereikt aan zich een door de Regeering vastgestelden leed bereiken, onze dagen zijn geteld door een Macht en wanneer nog langer gedraald wordt, de personen, die bij de algeheele gelijkstelling hebben, meer en meer verminderen en zal het dergenen, die tot aan hun sterfbed rondloopen steeds erger gevoel van miskenning en achteruitgang en een wrok in het hart, steeds grooter en worden.”

De hr. S. Kalf schrijft een belangwekkend opschrift „Een Indische(n) vakgeleerde”, nl. Dr. P. B. wiens groote verdiensten hoofdzakelijk lagen in studeering der Indische vischfauna, doch wiens mentaal werk: „Atlas ichtiologique des Indes Orientales” helaas onvoltooid is gebleven. Ongeveer vier delen van dien ook in het buitenland beroemde atlas waren bij zijn verscheiden — op 24 Jan. in druk verschenen; de rest bleef als afzonderlijke stoffen achter, waarover zich nog niemand heeft meld.

Volgen de gewone rubrieken Varia, Revue de chures, Buitenland, Koloniale literatuur, Wetenschap en industrie, die alle door hun interessanten inhoud mede toe bijdragen dat deze Ind. Gids-afl. een rijke plaats inneemt in de jongste publicaties over

De Indische Post.

Onder het opschrift „Rubbercultuur en hare gevolgen” bevat het Nr. van 29 Aug. opzienbare mededeelingen over de geldmakerij en -verkwisterij van de bevolkingsrubbercultuur betrokken Djambiërs. Het bezoek aan de hoofdplaats Djambi is het eerste valt het abnormale aantal auto's dat voorbijsnoort gepropt met Inlanders en Chineezen! Het aantal wordt getaxeerd op 120, welke een bereikbaarheid van slechts 8 K.M. onveilig maken. Met begrip wreevel ergert zich de wandelende of fietsende peaan aan de arrogante blikken, die de inzittende broeders hem toewerpen. Iedere Inlander en tracht in de rubber te komen, hetzij als tapper of dagloon oplevert van f 6.— voor 5 uur werk) het zelf een tuin aan te leggen. Doch aan sparen wordt gedacht; het geld moet rollen en goed ook. tracht den ander in geurmakerij te overtreffen!

Verder bevat genoemd Nr. een interview met Gerritzen, den oud-directeur der Javasche Bank te 's-Gravenhage, die een vonnis velt aan het afdrukken der Indische Regeering, dat lang niet malsch is.

Niet minder kritisch geschreven is eene beschouwing over het Volkscredietwezen, dat na ruim een eeuw bestaan op slechts zeer magere resultaten wijzen, dat kosteloos beschikt over de veelverdiende hulp van alle Europ. en Inl. bestuursambtenaren, dat desniettemin een rente berekent van 10% minder dan achttien procent. De conclusie zou moeten luiden dat slechts de tjina-minderings-talings-Chinees van vroeger, die althans zijn eigen ten wond liep op de lange marschen van deszelfs dessa om zijn termijnen te innen, vervangen drongen is door den quasi-ambtenaar die lijn die voor menigeen onzer die de soort kent nog sympathiek is.

Spelling van Indische aardrijkskundige namen.

De hr. R(oessingh) v(an) I(terson), die reeds in 1911 malen in „Neerlandia” zijn stem verhoef tegen de (officieele) spelling van Indische aardrijkskundige namen, geeft in het Oct.-nummer een „Slotbeding”. Hoewel onze lezers door de rubriek „Uit de peesche pers” in het Kol. Weekbl. reeds op de zijn gesteld van de allernieuwste wijzigingen

VERLOFGANGERS

wanneer U zich in Den Haag
vraagt dan eens prijsopgaaf voor
Electrische Artikelen aan bij:

K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10
Telefoon 54325

Verlofgangers,

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt, laat Uw wasch behandelen door de

Electricische Wasch- en Strijkinrichting

VAN KUYEREN & HORSTMAN

WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG

een officieele zwenking in de richting van historische rechten, nemen we het stukje van den hr. R. v. I. geheel over, mede omdat het duidelijker de bedoelingen van die wijzigingen weergeeft.

Dit onderwerp behandelde ik reeds tweemaal in dit blad; een derde behandeling is noodig omdat de regering wederom met een daad is gekomen en wel een wijziging van het besluit van 1922 waarbij de heren en bijgewerkte Lijst is voorgeschreven voor alle ambtelijke bescheiden en openbaarstellingen.

Deze wijzigingen zij de volgende:

1. de klankteekens voor de e als die in lenig en die van het worden weggelaten.

2. het teeken omschreven als dat overeenkomende met het bovenste deel van een uitroepsteeken, wordt midden in een woord vervangen door het deelsteeken, een Nederlander bekend uit het woord geëgerd, aan het einde van een woord door de letter k.

3. de letter a in Javaansche woorden, wanneer deze zo wordt uitgesproken, wordt vervangen door o, behalve in eenige algemeen bekende namen, bijv. Perabaja.

4. Eenige dergelijke namen, die de Lijst verkleed had, sommige zelfs in een maskerade-pak, hebben hun ouden naam terug. Bantam is weer Bantam, Belitoeng is weer Beliton, Bengkoeloe weer Benkoelen, Riau weer Riouw, Celebes weer Celebes, Songenep weer Soemenep en Cirebon weer Cheribon. Maar Jogjakarta is niet weer Jogjakarta geworden en de oude naam Guinea, volgens de Lijst Guiné, is nu Guinea.

Er is reden tot dankbaarheid voor deze Regeeringsbeslissing: de klankteekens, die het Nederlandsch niet zijn overboord gegooid, de spelling van de ao-klank voor hen, die niet met de Javaansche taal bekend zijn, is groot gemak, terwijl het behoud van de oude spelling van 10 vrij algemeen bekende namen een bewijs is, dat de eischen van de wetenschap ondergeschikt zijn gemaakt aan die van het gerief van alle Nederlandsch sprekkenden en schrijvenden.

Als kan ik mij van harte aansluiten bij den wensch, dat mijn krant heeft uitgesproken: moge de nieuwe spelling tot einde dezer maand onveranderd blijven."

De Periskoop over Pinda's.

No. 45 (5 Sept.) van dit Surinaamsche weekblad bevat een populair bijdrage over Pinda's (elders kajang, pab, olienooten, apenootjes, Sausche mangelen, versterking van Curaçaosche amandelen, aardnooten enz. genoemd) een vrucht, die in Suriname in het bijzonder voor de Boschnegers wordt gekweekt. De schr., A. Ph. geeft eerst eenige botanische bijzonderheden, bereikt daarna de cultuur, de bereiding en o.m. de voedselwaarde.

Kent men hier te lande over het algemeen slechts het gebruik van olienooten in geroosterden (of gebranden) vorm, feitelijk als snoeperij ter vervanging van amandelen, in Suriname vormen zij een niet onbelangrijk voedingsmiddel. De schr. teekent hieromtrent aan:

I. Alle bereidingen geschieden met gebakken pinda. Het bakken geschiedt in het klein, door de zaden, al of niet in de vruchtwand ontdaan, in een ijzeren pot te vermenen, en gedurende het bakken met een houten spatel om te roeren. De gerooste zaden worden na van zaadhuis te zijn ontdaan als zoodanig gegeten. II. Zouten pinda. Men legt de rauwe pinda een tijdje in zoutwater en bakt ze daarna. Op den hoek van Maagdenstraat (te Paramaribo) staat een gebouwtje bevoord door Chineezers, waar zeker meer dan dertig pinda's reeds gezouten pinda te koop is. III. Pinda-saus. Men stampet de gerooste zaden en voegt wat zout en soms Spaansche peper bij. Het behoort tot de traditie ons volk dat dit preparaat nooit anders dan in vorm van stangen van ongeveer 8 c.M. lengte en ongeveer 3 c.M. dikte te koop wordt aangeboden. Pindasoep, uit pindakaas bereid. V. Pindakakjes (taai en harde). VI. Pindabanketjes.

Encyclopaedie van Ned.-Indië.

wederom verscheen (bij de uitgevers M. Nijhoff en Brill) een nieuwe afl. (de elfde) Aanvullingen en wijzigingen op de „Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, onder redactie van Prof. C. Spat."

De uit ethnografisch oogpunt zeer belangrijk en geheel nieuw artikel handelt over „Leefstijdsklassen", een van maatschappelijke groepeerings, die bij verschillende stammen van den Ind. Archipel wordt (of werd) aangetroffen. — Verder is het artikel over Gambia (dl. I, blz. 608) belangrijk aangevuld, evenals over Onderwijs (dl. III). — Aan de Indische leenin-

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

gen van 1915 en volgende jaren wordt eveneens een uitvoerige bespreking (met veel cijfermateriaal) gewijd. Door deze praktische wijze van bewerking blijft de voortreffelijke Encyclopaedie altijd up to date.

Economisch-Statistische Berichten.

Het Nr. van 7 Oct. bevat het slot der artikelenreeks van ir. E. P. Wellenstein te Weltevreden, over het onderzoek naar den belastingdruk op de inheemsche bevolking van Ned.-Indië. — Verder wijdt mr. J. Gerritzen eene beschouwing (welke in een volgend Nr. zal worden voortgezet) aan het jongste jaarverslag van den president der Javasche Bank (mr. L. J. A. Trip).

Sri Poestaka.

Het Sept.-Nr. van dit door „Volkslectuur" uitgegeven maandschr. in de Maleische taal bevat o.m. een artikel van den Landbouwvoorlichtingsdienst over den vooruitgang van den Inlandschen landbouw (geill.). — Een bijdrage over zeden, gewoonten, taal enz. van de Inl. bevolking in de omgeving van Batavia, door W. S. Glembo. — Vervolg van het feuilleton Aboe Nawas. — Een geill. artikel over de boven- en ondergrondse spoorbanen in Berlijn. Enz.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 10 (5 Sept.). G. F. J. Bley, 1855—1925, (biographie (met portret), naar aanleiding der herdenking van diens 70en geboortedag). — Over het verdunnen van de rubberlatex met water door den tapper, door Kremer. — Zoeklichten over den ontbrek. (Landbouw in Kenya). — De thee-propaganda. — Britsch-Indisch propagandafonds voor thee. — De begroting 1926 van Landbouw, Nijverheid en Handel in den Volksraad (vervolg). — Over patchouly-olie en patchouly-blad van Atjeh (slot).

Deli in Woord en Beeld.

Ter vervanging van het kleine geïllustreerde weekbladje dat Zaterdags als bijvoegsel van de Deli Courant verscheen, is in de plaats gekomen een goed geredigeerd en geïllustreerd weekblad „Deli in Woord en Beeld". Uiterlijk maakt het blad, gedrukt op solide papier in fol. formaat, eveneens een uitstekenden indruk.

Wanneer daartoe aanleiding is, zullen we niet nalaten op den inhoud nader de aandacht te vestigen. Voorloopig zij gewezen op het 2e Nr. (van 4 Sept.) waarin een bijdrage over gouv.-generaal Fock, naar aanleiding van diens bezoek aan de Oostkust. — Verder op een artikel „Het goed recht onzer cultures".

Poenale Sanctie.

In de rubriek „Indische menschen en dingen" van de Haagsche Post (Nr. van 3 dezer), maakt de Poenale Sanctie weder het onderwerp eener bespreking uit. Toegevend dat ze niet voor geheel Indië onder alle omstandigheden noodzakelijk is, acht schr. niettemin een algeheele afschaffing niet in 's Lands belang, zooals door hem met voorbeelden wordt aangetoond.

Zendingsperiodieken.

Orgaan der Ned. Zendingsvereniging. Oct. '25. Ontwakend Mohammedaansch leven, door Ds. D. K. Wielenga (ontleend aan de „Macedoniër").

Zendingstijdschrift De Opwekker. Aug. '25. Kantteekeningen op de (Inlandsche) pers, door H. Kraemer. — De „Anthingsche" Christen-Inlandsche gemeenten in Batavia's Ommelanden, door A. J. Blik (vervolg). — Freule Caan, door D. C. — Mahatma Ghandi, de leider van de non-Coöperation beweging in Britsch-Indië, door C. F. Andrews (vertaald uit International Review of Missions).

Nederlandsch Zendingsblad, Oct. '25. De Hollandsch-Javaansche school te Modjowarno (met ill.). De goeroe-conferentie op West-Java, door A. K. de Groot. — Suriname. Een inlandsche ouderling (H. J. Pont), door H. Ruffer.

De Indische Mercur.

No. 41 (9 Oct.). De Indologische faculteit te Utrecht (opening op 7 Oct., redevoering van Prof. Mr. S. A. Nederburgh: De nieuwe wet op de Staatsinrichting van Ned.-Indië; en van Prof. Dr. C. Gerretson: De historische vorming van den bestuursambtenaar). Bauxiet en aluminium (ontleend aan De West). — Rubbercultuur ter Oostkust van Sumatra. — Statistisch overzicht van rubber. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verslagen van maatschappijen, zoodanig de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft literatuur over economische zaken, arbeidsvraagstuk, nijverheid, diversen.

Rapport omtrent een reis naar Australië ter bestu-

NIJMEGEN

TE HUUR

een **voorname Woning**, met ruime Kamers, breede gang (marmor), Voor- en Achtertuin, in het centrum van Nijmegen, (vrij van malaria) ev. ook geheel gemeubileerd te huur. Huurprijs ongemeubileerd fl. 2000.— per jaar.

Brieven onder No. 304L aan het Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeergemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81 Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor Huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

NIJMEGEN

HAARDEN

JAARSMA - GEERS
SURDIAC - VULCANA

KACHELS

ETNA - GODIN - HALLER

FORNUIZEN

geslagen en gegoten

GROOTE KEUZE MET LAGE
PRIJZEN

G.F.A. DRIESSEN

LANGE HEZELSTRAAT 54
BROERSTRAAT 19 naast de kerk

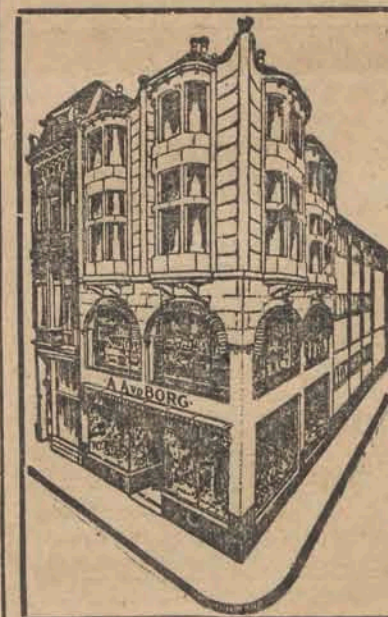
P. TH. VIS, BANKETBAKKER

ST. ANNASTRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT

NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

A. A. v. d. BORG

Broerstraat 43
NIJMEGEN

WARENHUIS

voor

Galanterieën,
Porcelein-, Glas- en
Emaillewaren,
Borstelwerk,
Schoonm.-artikelen,
Lederwaren, Staal-
en Mandenwerk,
Grote keuze
Kinderspeelgoederen

Dagelijks iets nieuws.

VASTE PRIJZEN
à CONTANT.

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S v.h. Gebr. LEVIJ

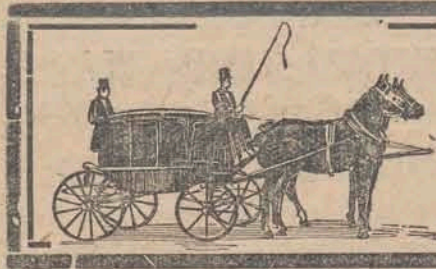
Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE

MODE-ARTIKELEN - LINGERIE
HOEDEN, enz.

Corsetten

Fa. L. J. J. HAZELZET
 Slachthuisgade 1 — DEN HAAG — Tel. 10957
ANTHRACIETNOOTJES
 In papieren, stofvrije verpakking, Stof- en Steenvrij;
 verzegelde sluiting; geen kolenbergplaats; gemakke-
 lijk hanteerbaar. — VRAAGT PRIJSCOURANT.

's-Gravenhaagsche Begraffenis-Onderneming
G. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
Telefoon 33788 - Postrekening 463

UW ADRES
 VOOR
Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen
 IS
Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.
JACOB VAN CAMPENPLEIN 12
DEN HAAG - TELEF. 35212
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107
TELEFOON 36308

BEKENDMAKING.
 Wij berichten onze geachte cliëntèle de laatste zending van een pracht collectie Dames Vesten vanaf f 3.75. Heeren Vesten vanaf f 5.25. Kinder Vesten in alle maten. Wollen Truien — Jurkjes — Kinderpakjes enz. Verder een uitgebreide sortering in D.- en H. Flanelen vanaf f 1.89. Zuiver Wollen Heeren Pantalons en Borstrokken f 3.75. Restant Heeren Overhemden f 2.19. Pracht sortering Heeren Sokken, de nieuwste moderne kleuren, ruiten en strepen 36 en 39 ct. Wollen Dames Kousen vanaf 79 ct. Kinderkousen vanaf 25 ct. p. paar. Bijzondere aanbieding in Damast Tafellakens, extra groote maat voor feestgelegenheden, slechts f 12.75 en f 4.75 Ontbijt Tafellakens vanaf 65 ct. Onthoud ons adres. Bezichtigt onze Etalage.
Magazijn, „DAHEEMA”
 95^A W. DE WITHSTRAAT 95^A, hoek v. Diemenstr.
 HALTE LIJN 5 DEN HAAG TELEFOON 35913
 ZONDAGS TOT ÉÉN UUR GEOPEND

Het soliedst adres
 voor Electriche benodigdheden
 en Installeeren van electriche
 geleidingen, is
M. A. VROLIJK
 Thomsoniaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE
 Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

Friedrich v. Bijlandtschule
 DREIBHOLZSTRAAT 2 DEN HAAG
 bij de Kerk Wass.weg
DEUTSCHE MITTELSCHULE
 EN
BIJZ. SCHOOL VOOR MULO
 SCHOOLGELD ALS BIJ DE GEMEENTESCHOLEN
 SPREEKUR v. h. HOOFD { VRIJDAG 2-4 UUR
 { DINSDAG 9-10 UUR

deering van veeartsenijkundige toestanden, uitgebracht door Dr. C. Bubberman, Hoofd van het laboratorium voor veeartsenijkundig onderzoek. Met kaarten en platen. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Jaarverslag over de Poeloe Laet steenkolenontginning gedurende het jaar 1924. (Departement van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Verslag van de Boekit-Asam steenkolenmijnen over het jaar 1924. (Departement van Gouv. bedrijven in N.-I.). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1925, No. 35 en 36. (Geraadpleegde bladen ± van 17-31 Aug.). (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

De Indische Gouvernements Mijndrijven, door ir. A. L. ter Braake. (De Indische Loods, No. 34, 4-10 Sept. '25).

Grisee, door M. O. W. (mededeelingen over het graf van Malik Ibrahim, den eersten verkondiger van den Islam op Java). Met ill. (Eigen Haard, 3 Oct. '25).

Met de retourvloot huistoe, door S. Kalff. (Ind. Verlofganger, 9 Oct. '25).

In memoriam H. van Kol. (Vragen van den Dag, Oct. 1925).

Malay customs and beliefs as recorded in Malay literature and folk-lore, by H. Overbeck. Part II. (Journal Malayan Branch R. A. Soc. April '25).

Oppervlakte van den suikerriet-aanplant op Java voor het cultuurjaar 1923/24. (Korte Berichten voor Landb., Nijverh. en Handel, 4 Sept. '25).

Oostkust van Sumatra-Instituut. Mededeeling No. 12. Grantrechten in Deli, door Gerard Jansen, hoofd van het gemeentelijk bureau voor grondzaken te Medan. (Uitgave van genoemd Instituut, druk van J. H. de Bussy te Amsterdam).

Wet op de Staatsinrichting van Nederlandsch-Indië, vergeleken met het Ned.-Indisch Regeeringsreglement, bewerkt door Dr. (Mr.) I. A. Nederburgh. ('s-Gravenhage, Gebr. Belinfante).

Inventaris op het Archief (te Antwerpen) der Generale Indische Compagnie (Compagnie d'Ostende) 1723-1777, omfattende het archief van het comptoir generaal te Antwerpen, de scheepskapiteins, de Indische factorijen, door Dr. Flores Primis. Met plan en platen. (Antwerpen, Boekhandel Veritas).

Suriname.

Prof. Mr. J. C. Kielstra heeft Vrijdagavond, 9 October, in het Indisch Genootschap een rede gehouden over de economische vooruitzichten in West-Indië. In de N. R. Ct. van 10 October, Ochtendblad C, vindt men een verslag van de rede. Curaçao komt er goed af. Maar Suriname? Wat zullen wij daarvan zeggen? Wij zouden kunnen volstaan met de opmerking dat de rede bestond uit variatiën op het thema, dat Minister Colijn, niet zoo heel lang geleden, ten beste gaf: „Omtrent Suriname heb ik in het geheel geen verwachtingen.” Ook de Professor heeft geen verwachtingen. Wij kregen den indruk dat de bewijsovervoering meer succes zou hebben in de collegezaal dan in een vergadering van deskundige zakenmensen. Het was een afbraakrede, versoebing in de zooveelste macht. Wij verwachten van die versoebing zeer weinig en voelen veel meer voor de uitspraak van Baldwin op het op 8 October te Brighton gehouden congres van de Unie van conservatieve vereenigingen: „Werkelijk groote besparingen kunnen enkel worden verkregen door uitgaven te doen van nuttigen en opbouwenden aard.”

Prof. Kielstra meent dat Suriname om op de wereldmarkt te kunnen verschijnen of een speciaal artikel moet voortbrengen of ook door anderen geproduceerde artikelen kunnen leveren tegen zeer lagen prijs. Een speciaal artikel kent Suriname niet. Onderzocht moet dus worden of er goedkoop dan elders geproduceerd kan worden.

Waarom goedkoop?
 Is even goedkoop niet voldoende?
 Het viel ons op dat Prof. Kielstra geen aandacht heeft gewijd aan de bestaande suikerondernemingen, die reeds sedert onheugelijke tijden hun bedrijf voortzetten met installaties, die in Oost-Indië zeker verlies zouden opleveren. De meening van Prof. Went en van

den heer Pyttersen, die toch ook iets weten van suikercultuur, ging hij stilzwijgend voorbij.

Trots zijn pessimistischen kijk op den economischen toestand meent Prof. Kielstra dat Nederlandsche kapitalisten hun blik moeten richten naar Suriname, al zullen de vruchten niet zoo spoedig en overvloedig te plukken zijn. Hier ligt voor ons volk een zware, schoone taak: voor een nationale zaak spoedig ter zijde te stellen.

Wij zouden willen vragen: hebben de ondernemers in Oost-Indië reeds dadelijk overvloedige vruchten geplukt? En zij die hun geld hebben gestoken in Nederlandsche industriele en andere ondernemingen, hopen dat Suriname er voor bewaard zal blijven. Nederlandse kapitalisten om der wille van een „nationale zaak” daar ondernemingen op touw zetten moeten het doen om geld te verdienen. Anders blijven en de plaats openlaten voor Amerikanen, genoeg nemen met vier pooten aan een schaap.

In verband met de rede van Prof. Kielstra, met wij uit „De West” van 18 September over hetgeen welwillende zijde” aan het blad is medegedeeld, trend de uitbreidingsplannen van de Bauxite-Moengo schappij Moengo.

Wij merken daarbij op, dat bauxite geen speciaal rinaamsch artikel is:

„Zoals wel bekend heeft bovengenoemde maatschappij tot op heden de Bauxite naar Noord-Amerika scheept in ruwen staat, m.a.w. zooals het gedroogd wordt. De eenige behandeling, welke het te Moengo dergaat is dat het door een ertsbrekmachine wordt gevoerd, waarna het gereed is voor verschepping.

Het behoeft geen betoog dat hierdoor een vrachtverlies ontstaat, doordat zekere onreinigheden worden medegevoerd, zoomede een hoeveelheid dat zich in het erts bevindt.

De nieuwe plannen behelzen den bouw van een richting voor het wasschen en drogen van erts, einde het erts na de behandeling en voor de verschepping droog te kunnen houden zal een loods worden gebouwd uitsluitend voor opslag van behandelde erts.

Nieuwe ertsbrekmachines van veel grootere capaciteit zullen worden opgesteld, zoodat eigenlijk de geïnstallete inrichting in Moengo vernieuwd zal worden.

Voorloopig zullen twee erts-waschmachines worden opgesteld en twee roteerende droogtrommels, laatsten een diameter hebben van acht voet en een lengte van 120 voet. Groote ijzeren loods zijn digd ter beschutting van deze installaties.

Het vervoer van het erts van de eene inrichting naar de andere zal mechanisch geschieden door middel van transporteurs, welke ook zullen worden geïnstallete naar de groote ertsloods en vandaar naar de inrichting.

Wanneer de plannen geheel zijn uitgevoerd, zal de maximumproductie zal zijn bereikt, zullen per twee schepen benodigd zijn voor geregelden afvoer het erts.

Een electriche centrale van 1500 P.K., bestaande uit drie groote en een kleine Diesel machine, zal de noodigden electricchen stroom leveren voor kracht en wel als voor verlichting.

Een groote pompinstallatie is noodig voor het wasschen van het erts en het benodigde water zal uit de Cottica worden verkregen.

Het geheele fabrieksterrein zal electricch worden verlicht, zoomede de vele gebouwen en woningen.

Voor de behuizing van den staf zijn 23 woningen noodig, terwijl nog twee huizen gebouwd zullen worden bij het nieuwe hospitaal voor de twee doktoren en de nieuwe hospitaal, dat plaats zal bieden voor 60 patiënten zal geheel modern worden ingericht met een flinke operatiekamer, verder ook een Röntgen-apparaat.

Tevens zullen worden gebouwd een slachthuis, een groote winkel met drie afdelingen, een met richting voor versche vleeschwaren en andere aard, derf onderhevige voedingsmiddelen, en andere afdelingen voor conserven en dergelijke, terwijl een afdeling zal bestemd worden voor manufactuur anderszins.

Het ligt in de bedoeling ook een moderne waschruimte te installeren, zoomede andere moderne installaties op een dergelijke onderneming gewenscht zijn.

Een telephoon-net met vijftig aansluitingen zal worden geïnstalleteerd, zoowel als een inrichting voor waarschuwen bij brand.

Er bestaan plannen, voor de huizen van den staf voor het hospitaal een soort park aan te leggen.

A. HENRY - HORLOGERIE
DEN HAAG **UTRECHT**
 Fred. Hendriklaan 248 **Twijnstraat**
EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. V. E. H.**

recreatie zal worden gezorgd en de bouw van een clubhuis of sociëteit staat reeds op het programma. Het clubhuis zal bevatten een billardzaal, bibliotheek, leeszaal, muziek- en danszaal, enz., en achter het gebouw zullen tennisbanen worden aangelegd.

Voor een behoorlijke elektrische verlichting van alle lokalen zal gezorgd worden, terwijl alle straten en wegen door middel van ijzerhoudend Bauxite flink verbeterd zullen worden.

Deze zal ongeveer anderhalf à twee jaar duren alvorens de plannen, die thans op het programma staan, zullen ten uitvoer worden gebracht.

De zielental van Moengo bedraagt momenteel ruim achthonderd, doch zal weldra stijgen tot ten minste twaalfhonderd.

Ten einde de bewoners van Moengo in de gelegenheid te stellen zich steeds op gemakkelijke wijze van verscheidene groenten, vruchten en eieren te voorzien, is de zoogenaamde „Farm” weer in eere hersteld en uitgerust. Een flinke kippenren op de „Farm” is bestemd om alle kippen van het terrein af te houden, aangezien het alleen met het oog op de hygiëne den bewoners veroorloofd wordt zelf kippen op het erf te houden, doch tevens omdat de erven in behoorlijke tuinen worden herschapen.

De aan de Maatschappij toebehorende rivierstoomer „Amsterdam” zorgt reeds voor een geregelde dienst tusschen Moengo en de stad, terwijl, indien noodtusschientijds nog motorbooten zullen worden ingezet.

De Maatschappij heeft reeds een aanvang gemaakt met den aanleg van een weg van Moengo naar Moengo, in aansluiting met den welbekenden Weyneweg, dat binnen afzienbaren tijd binnendoor Albina via Moengo zal zijn te bereiken.”

De West” van 11 September heeft een onderhoud met den heer G. B. Fairweather, die onlangs is teruggekeerd van een expeditie naar de Tempati voor onderzoek naar cinnaber, kwikzilver-erts.

Hij verklaarde over den uitslag tevreden te zijn. Van verschillende plaatsen zijn monsters gezonden naar New-York, tot een totaal gewicht van 150 Engelsche ponden.

De meeste monsters zijn verbonden aan een gesteente, waarvan het ganggesteente te zijn. Zekerheid daarvoor bestaat niet. Dit zullen later de deskundigen moeten uitmaken.

De monsters worden onderzocht in het Institute of Technology te Cambridge (Massachusetts). Van het resultaat van dit onderzoek zal afhangen of het de moeite waard wordt geacht om ingenieurs uit te zenden voor een meer intensief onderzoek.

De heer Fairweather vertrekt eind dezer maand zelf naar New-York en vermoedt dat tijdens zijn verblijf in Amerika de beslissing ter zake zal worden genomen.

De Periskoop” van 12 September deelt mede dat de heer A. P. Penard in een der volgende nummers zal behandelen met de publicatie van zijn artikelen over het geheim.

De roode priesters en priesteressen zullen voor zich spreken”. De heer Penard zal slechts hun tolk zijn.

Over het overlijden van Staatsraad Jhr. Mr. A. P. C. van der Meer willen wij er aan herinneren dat hij een van de eersten is geweest, die — na de uitspraak van October 1911 van het Parijsche scheidsgerecht in het grensgebied tusschen Venezuela en Britsch Guiana — bij de overlegging hebben aangedrongen om zich te laten gelden in de grenskwestie Suriname-Britsch Guiana. Men zie de rede in de vergadering van de Tweede Kamer van December 1899.

Curaçao.

De watervoorziening op Curaçao.

De „Amigoe” is 18 Juli 1925 een reeks belangrijke artikelen over „het plan-Molengraaf” begonnen, waarvoor een en ander willen mededeelen.

Vooreerst wordt gewezen op het verschil met Holland. Daar zijn maar weinig plaatsen, waar niet door een prise d'eau met overvloed van goed drinkwater kan verkregen worden. Op Curaçao is dat niet het geval. De bodemformatie verschilt in alle opzichten van die van Holland. Curaçao zal zijn watervoorziening altijd moeten ontleenen aan regenwater. Ook zal

de aanleg van een pijpleiding in den Curaçaoschen grond met bijzondere moeilijkheden en hooge kosten gepaard gaan.

Na deze inleiding geeft de „Amigoe” een geschiedkundig overzicht van de pogingen tot watervoorziening, die reeds hebben plaats gehad.

„Bij Publicatieblad No. 26 van 1891 werden er regelen en condities vastgesteld voor concessies tot exploitatie van artesische putten. Bij Gouvernementsbesluit van 20 Juni 1893 No. 385 werd aan den Amerikaan L. B. Smith voor 25 jaar concessie gegeven „met uitsluiting van anderen” tot het boren van artesische putten. Doch de heer Smith maakte met zijn gebrekkige technische en financiële middelen alleen gewone grondputten op Alabama en daar in den omtrek tegenover Welgelegen. Het pompstation werd opgericht meer Oostelijk langs den weg. Doch het water kon wegens zijn hardheid onmogelijk voor drinkwater dienen. Toch werd een pijpleiding naar de stad gelegd. Alleen als badwater en spoelwater voor de W.C.'s vond het af-trek.

In 1902 werd door het Gouvernement een nieuwe concessie verleend voor 25 jaar tot het exploiteeren van artesische putten. Van de resultaten heeft echter niemand ooit iets vernomen.

Ook op de groote bijeenkomst, op de bovenzaal van de Club „Gezelligheid” op 19 Mei 1903 gehouden, waar het Kamerlid H. van Kol als spreker optrad, kwam deze kwestie ter sprake. Men stond ietwat wantrouwend tegenover de aanbiedingen van Amerikaansche fabrikanten van boortoestellen, die beweerden dat hier zeker met goed resultaat artesische putten zouden kunnen geboord worden, omdat men voorzigtig dat zij eerder hun eigen zak wenschten te bevoorraden dan onze belangen te dienen. De uitspraak van den geoloog Prof. K. Martin van Leiden, die in Januari en Februari 1885 onze eilanden bezocht, was zeer ontmoedigend, daar zijn oordeel luidde: „Zur Anlage von artesischen Brunnen, welche auf den Inseln so sehr gewünscht wird, liefert die Kreideformation — die einzige, welche überhaupt in Betracht kommen könnte — jeden falls keine Handhabe, ihre zusammengestauchten und verworfenen Schichten, welche mit complicirter Lagerung tiefe Zerklüftung verbinden, müssen jeden Gedanken daran sofort zurückdrängen.” (Geologische Studien über Niederländisch West-Indien 1888 bl. 115).

Desondanks werd op de Curaçaosche begroting van 1904 en 1905 een post van f 10.000 gebracht voor aanschaffing van boormachines en voor werken tot waterverschaffing te verrichten door de toenmalige Landbouw-Maatschappij alhier. Van dezen post is echter nooit gebruik gemaakt. Er werden geen boringen verricht, evenmin de daarvoor benodigde boormachines besteld.

Een poging, die meer succes had, geschiedde door de firma S. E. L. Maduro & Sons. Deze was intusschen eigenares geworden van de concessie en de waterwerken van den Amerikaan Smith. In 1911 bracht zij in het Pompstation ten westen van Plantersrust een installatie tot stand tot het destilleeren van het harde water uit de putten van Alabama.

Deze installatie heeft een paar jaar met uitstekend resultaat gewerkt en leverde chemisch zuiver water, dat voor drinkwater onberispelijk en ook voor andere doeleinden geschikt was. Het water werd in de bestaande pijpleiding geperst en iedereen kon zich daarbij aansluiten. Dit water werd tegen 5 cts. per blik van 18 L. geleverd. De exploitatie van deze waterdestilleerderij had ook deze goede zijde, dat in dien tijd ook regenwater nooit duurder dan voor 5 cts. per blik verkocht werd.

Het is ten eerste te betreuren dat deze onderneming werd stopgezet. De reden daarvan was dat de distilleerkerketels door den aanslag van ketelsteen, tengevolge van de hardheid van het water (kalkzouten) totaal onbruikbaar en bedorven werden.”

(Wordt vervolgd.)

Katoen van de Bovenwindsche eilanden.

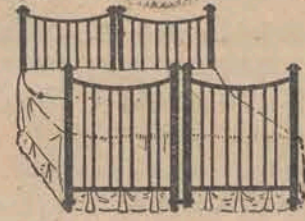
Men meldt ons, dat een proefzending van katoen der Bovenwindsche eilanden naar Holland daar zeer in den smaak is gevallen.

De koopers drukten zich in de volgende bewoordingen uit: „De uitval van de balen katoen is, het verheugt mij U te kunnen mededeelen, zeer bevredigend geweest. De katoen was „schoon” en had een goede stapellengte. Er was hoegenaamd geen enkele baal, die niet minstens 1½ inch stapellengte toonde.

Er bestaat hier geregeld vraag naar dergelijke katoen en er is dus een goede verkoopmogelijkheid, als de katoen van dezelfde kwaliteit is als door U gezonden.

W. J. M. SIMONIS'

BEDDEN MAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE LEDIKANTEN - MATRASSEN DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f: 4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8 ad f 9.75 per stuk.

Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment 16.- p. st.

Metaal Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.

Ledertassen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.

Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.

Conditie: ½ bij bestelling, ½ onder rembours.

Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.

Bij Engrosafname reductie.

HUISBRAND

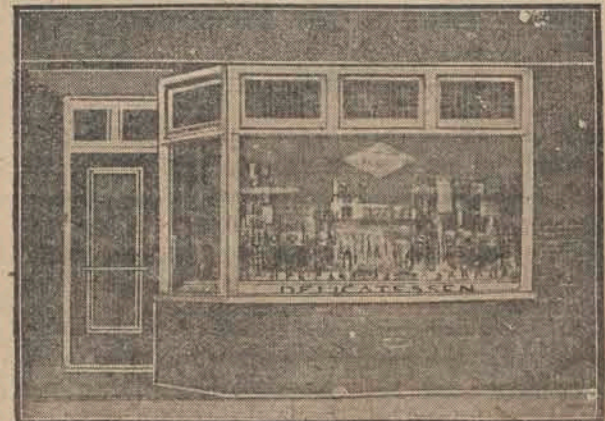
HAAGSCHE BRANDSTOFFENHANDEL
H. V. BEUSICHEM JR.
THOMSONLAAN 113, h. Valkenboschk., Tel. 36409

INDUSTRIEKOLEN

N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

J. VAN DER WAL

AMES- en HEERENKLEEDERMAKER

WOL KRUGERLAAN 22, DEN HAAG.

UITGEBREIDE COLLECTIE STALEN.

BILLIJKE PRIJZEN.

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de
Handelsvennootschap

V/h C. BOSMAN & Co.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurrerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:
2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)
TELEFOON 16801 en 32570.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 20,536,861.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Dr. LAHMANN'S SANATORIUM

Weisser Hirsch
DRESDEN

Chef-arts: Prof. Dr. L. R. GROTE

Physikalisch Diätetische Heilweise

(Natuurgeneswijze naar dieet)

Psychotherapie - Inhalatorium - Insulin-behandeling
Vrouwenklinik (bevallingen) - Kuur tegen
vermagering en vetzucht.

Behandeling naar de nieuwste wetenschappelijke methoden. - Uitgezonderd zijn tuberculose en zielsziekten.

Volledige geneeskundige behandeling met normale toepassingen, als massage, alle soort baden, enz., benevens voeding 15 Mark per dag
Kamer vanaf 2
HET GEHEELE JAAR GEOPEND. PROSPECTUS GRATIS

De kunst van Adverteeren

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen. Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter zijn dan andere en waarom.

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen overtuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan bij uw concurrenten.

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

Daar de monsterzending tot tevredenheid is uitgevallen geloof ik, dat voor Uw katoencultuur een goede toekomst bestaat en ben ik ook zeer gaarne bereid verdere verschepingen voor U te bewerken.

Te Uwer oriëntering deel ik U mede, dat, indien ik heden een gelijkwaardige partij loco had, ik deze tot een prijs van ca. f 2.- per K.G. zou kunnen verkoopen.

Voor Uw katoen heb ik groote belangstelling en zou derhalve gaarne van U vernemen, wanneer er weer iets aangeboden kan worden."

(De Cur. Crt.)

Koninginnedag.

In opgewekte en geestdriftige stemming heeft Curaçao Maandag j.l. Harer Majesteits verjaardag gevierd. Reeds om twaalf uur in den nacht begonnen de feestelijkheden met een kanonschot en optocht met muziek.

Bij de godsdienstoefening te kwart over acht in de Protestantische kerk gehouden, gaf een orkest onder leiding van den heer C. Fensohn een keurig concert.

Te 10 uur had de gewone audiëntie ten Gouvernementshuize plaats, waarna de Club de Gezelligheid haar gebruikelijke receptie hield.

De nummers van het programma, opgesteld door de Feestcommissie, hadden veel belangstelling van het publiek. Vooral de behendigheidswedstrijd van autobestuurders vond veel bijval.

Rust en orde werden niet verstoord en een woord van hulde komt der politie toe voor de wijze, waarop zij zich van haar moeilijke taak heeft gekweten.

De bevolking van Curaçao heeft door haar uitbundige feestvreugde op dezen grooten dag alweer uiting gegeven aan haar groote gehechtheid aan onze geëerbiedigde Vorstin. (De Cur. Crt.)

Nog even de regenbak.

De Cur. Crt. schrijft buiten het officieel gedeelte: In het nummer van 29 Augustus 1925 van de „Anigoe di Curaçao" komt een bericht voor, alsof door nalatigheid van de zijde van de Gouvernementsambtenaren een geit in den Gouvernementsregenbak op het domein Steenwijk zou zijn gevallen, door welk ongeval het water als drinkwater onbruikbaar zou zijn geworden, zoodat de eenigste manier waarop het Gouvernement zich van het water kon ontdoen was het maar gratis te verdeelen.

Dit bericht is geheel onjuist. In den regenbak is geen geit gevallen en water daaruit is niet gratis verdeeld geworden.

Dit niet alleen, doch water uit dien regenbak wordt geregeld aan omwonenden verkocht en dezen koopen het gaarne, zoo zelfs, dat de wekelijksche opbrengst thans om en bij de f 50.- bedraagt.

Om de geheele waarheid te melden willen wij er aan toevoegen, dat in de eerste bezinkbak vóór de goot, die naar den regenbak leidt, een jonge geit is gevallen. Het gebeurde werd dadelijk aan den wnd. Directeur van Openbare werken gerapporteerd, die met bekwaam spoed het toen reeds doode lier liet verwijderen, het water uit beide bezinkbakken liet schepjen en deze liet reinigen.

De regenbak staat onder voortdurend toezicht van Openbare werken, zoodat het geval, dat aftreksel van een dood dier de eigenlijke regenbak kan bereiken en van daaruit aan de bevolking ten gebruike kon worden aangeboden, buitengesloten is.

Komt nu en dan een dier op het vangplein, omdat nu eenmaal afdoende afsluiting tegen kleinere dieren zeer moeilijk en kostbaar is, en wordt het plein daarvoor verontreinigd, dan wordt ook voor spoedige schoonmaak gezorgd.

Wij meenen, dat het der redactie van de A. di C. geen ernst kan zijn te verlangen, dat het vangplein tegen katten wordt afgesloten. Afscheiden van het feit, dat deze dieren over zowat elke afsluiting klimmen, ligt het niet in hun aard om gemetselde pleinen te verontreinigen.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Geestigheden in het Gouvernements-journaal.

Gouverneur Cantz'laar was niet gemakkelijk in het geven van vrijstelling der huwelijksgeboden. Er moest al periculum in mora wegens ernstige ziekte zijn of eene andere zeer dringende reden, om vrijstelling te krijgen.

20 Nov. 1823 vroeg Jacques Laroche dispensatie van het 2e en 3e gebod voor zijn huwelijk met Catharina Quant. De Gouverneur wijst het af „in aanmerking nemende dat de rekwestrant, die zijn bedoeld huwelijk twee en twintig Jaren heeft kunnen uitstellen, tot het voltrekken deszelfs geen tijdstip behoefde uittekiezen waarin dispensatie van huwelijks geboden zoude vereischt worden."

Uit den Verren Vreemde.

De Paul Kruger-herdenking.

Het was den 10en October een eeuw geleden Paul Kruger geboren werd.

Op dien dag is op het Stationsplein te Pretoria monument voor hem onthuld. Dit monument is niet deze gelegenheid gemaakt. Het beeld van Kruger Anton van Wouw, in opdracht van den bekenden ger-vereerder S. Marks gemaakt, was gereed toen Boeren-oorlog uitbrak. Het kwam toen niet verder Lorenzo-Marquez, waar 't opgeborgen bleef totdat in 1913 een plaats mocht vinden in het Prinsespark Pretoria, tegenover het oude kerkhof, waar Kruger laatste rustplaats heeft gevonden. Op een hoog en voetstuk kwam de figuur in de lange jas en met hoogen hoed, zooda's deze iedereen bekend is, daar gunstig uit. En reeds lang werd 't voornemen gevormd om 't naar een meer bezocht punt te verplaatsen en daar het monumentele voetstuk te geven, waarop ontwerper het zich had gedacht. Van Wouw zelf ijverde hiervoor. En zoo is 't dan nu mogen geschieden.

De groote Afrikaner zal de aandacht vragen van die uit 't station Pretoria binnen komt. Het kunstwerk van van Wouw is afgewerkt in een voetstuk, naar ontwerp van diens leerling Gordon Leith, dat op de zijden bronzen bas-reliefs heeft met episodische Kruger's leven.

Zal de mail ons nader de bijzonderheden brengen de plechtigheden waarmede deze tweede onthulling het standbeeld gepaard is gegaan, in Nederland is 10e October ook tot een dag van eerbiedige herdenking van den merkwaardigen Afrikaander, van den vereerd stamgenoot gemaakt.

Het Algemeen Nederlandsch Verbond en de Nederlandse Afrikaansche Vereeniging hadden een bijeenkomst organiseerd in de Groote Kerk te 's-Gravenhage.

De belangstelling was zeer groot. Zoo waren er o. heeren A. W. F. Idenburg, lid van den Raad van Ministers, minister dr. J. Schokking, luit-generaal Ph. W. W. oud-minister dr. J. Th. de Visser, dr. F. van Gheel, demester en den gezant F. J. Domela Nieuwenhuis, tijdens den Boerenoorlog consul-generaal in Zuid-Afrika overste K. Oudendijk, Voorzitter Alg. Ned. Verb. P. J. Wierdsma, componist van verscheidene liederen.

Dr. S. O. Los beklom het eerst den kansel om een dachtenrede uit te spreken, voor Paul Kruger christen-staatsman. Aan hetgeen hij zeide wordt het volgende ontleend:

De naam van Paul Kruger is wereldberoemd geworden, in 't bijzonder door zijn geloof. Hij is tot de geloofshelden van Hebr. II. Zijn geloof is kondigd in de geheele wereld.

Toch heeft het hem niet aan inwendigen strijd broken. Vooral in de oorlogen, die president Kruger had te voeren, werd zijn geloof zwaar beproefd. Zijn geloof is niet beschaamd; want eer hij ging sterven wist hij, dat zijn volk van Engeland zelfregeering ontvingen. Langs diplomatieken weg zou het volk in kracht en uit zijn diepen val weer opstaan, mits volk op God vertrouwd, gelijk Kruger en al hielden deden.

Bij zijn voorloopige begrafenis in Den Haag president Steyn een krans neer op de kist van Kruger en daarop stond: „Ik heb mijn loop voleindigd, geloof behouden." Dit was de schoonste uitkomst dezen geloofsheld.

Paul Kruger was door zijn geloofsleven tegelijk vreesd en bemind. De kaffers waren bang voor hem dachten dat hij onkweetsbaar was. Ook bij de blanden was Kruger gevreesd. Als hij binnentrad in een dorp liet men dadelijk alle ijdelheid varen, want zijn straffing was zwaar. En toch was Kruger zoo algemeen bemind, dat na de annexatie in 1878 de gouverneur Stépstone hem niet durfde gevangen zetten, uit voor het volk. Ook werd Kruger de vierde maal een verpletterende meerderheid tot president gekozen. Zijn regeering was de gouden eeuw van Transvaal.

Paul Kruger bleef in ballingschap. Maar op het logsschip de „Gelderland", dat hem kwam afhalen, voelde hij de liefde van Koningin Wilhelmina van het Nederlandsche volk. Bij den zegetocht door het rijk en Nederland gevoelde hij de gemeenschap der blanden, want duizenden waren één met hem in 't geloof.

Zoo hield God in de duisternis zijn geloof schijnend totdat hij eindelijk stervend, evenals Mozes op 't heilige berg, het vrije Zuid-Afrika van verre zag.

Vervolgens beklom de heer Ph. R. Botha den kansel om in het Zuid-Afrikaansch over Paul Kruger te spreken. Hij zeide o.a.:

Paul Kruger was een ziener. Als bij instinct

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord"

Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN
EN ROLLUIKEN

Levering van alle soorten Timmerwerk

GEBR. v. EGMOND

Waaltdorperlaan 22 Telef. 71639
DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten
— Vraagt gratis prijsopgaaf —

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen.
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

C. H. ERNENS, Kleermaker

Valeriusstraat hoek Danckertstr. Tel. 34836
DEN HAAG

bericht de ontvangst der nieuwste

Engelsche en Schotsche Stoffen

voor het Winterseizoen
Matige prijzen Prima uitvoering

Tevens gelegenheid voor
veranderen en oppersen
uwer garderobe

de gevaren voor het volksbestaan. Hij heeft zijn gekend. Hij heeft het in de goede richting geleid, persoonlijkheid en overredingskracht. Paul Krude ongeletterde boer, de president van het kleine bliekje, was evenknie van groote staatslieden en maten. Hij is de grootste man van Zuid-Afrika. heeft zijn land in het middelpunt der belang geplaatst. Hij heeft de verdwaasde wereld gevat een klein klompje menschen van Dietschen kunnen doen om hun taal en gewoonten te heeren. Wij zijn stamgenooten, hebben den duren plicht hen te gedenken.

Medewerking verleenden de heer J. A. de Zwaan, Jac. Ph. Caro, zang, de Chr. Zangvereniging "Lof den Heer" en het A capelle-koor "Die Haghe". Te Utrecht is uitgaande van een comité uit afelingen ter plaatse van verenigingen, welke zich bevindig en versterking van het Nederlandsch bewustzijn ten doel stellen, een bijeenkomst geven. Dit comité beoogt ook de oprichting te Utrecht een standbeeld van den president.

een kort openingswoord van dr. P. H. Ritter Jr., dr. W. J. Leyds, oud-staatssecretaris van de Zuid-Afrikaansche Republiek. Toen, nu welhaast een eeuw een kind ten doop werd gehouden dat de Stephanus Johannes Paulus Kruger ontving, zulzei hij, weinigen hebben vermoed dat deze naam taal in de geheele wereld zou weerklinken als die held, die door de ouderen werd bewonderd en de jongeren als voorbeeld aangeprezen.

Ieder begroette in hem den kampioen voor vrijderdaad, als ooit iemand voor onafhankelijkheid gestreden, dan was het wel hij. Van jongs af aan, hij er te gronde aan is gegaan. Doch gelukkig men zijn levenswerk niet kunnen vernietigen. Wat was, en nog is, in Zuid-Afrika, de geboorte en ontwikkeling van een eigen natie, dat is voornamelijk komst van zijn werkzaamheid.

den grond was hij een verlicht, vrijzinnig man. heeft hij zijn volk instellingen willen opdringen voor het nog niet rijp was. In plaats van het volk geven heeft hij getracht er zijn medewerkers van te ma. Dat heeft hem in hun oogen gemaakt tot hun tegenwoordiger. Men meene echter niet, dat Zuid-Afrika louter bewonderaars heeft gekend. als heeft men hem miskend. Velen begrepen hem wilden hem niet begrijpen, maar de oogen zijn gegaan voor de juistheid van zijn politiek, de wijs van zijn staatsmanskunst. De geschiedenis heeft er in het gelijk gesteld en zal dat, naarmate men van hem afstaat, in nog sterker mate doen.

arlijk, als een voorbeeld van een warm en oprecht, en groot vaderlander staat hij ons voor oogen. het streven om hem een monument op te richten recht, waar hij als balling en als martelaar zijn tegemoet ging, spoedig tot werkelijkheid worden! mr. dr. C. M. A. P. van Roy, gewezen hoogleraar de voormalige Vlaamsche Universiteit te Gent, als Vlaming op de betekenissen van Kruger voor den stam in het algemeen en voor den Vlaamschen stam in het bijzonder. Hij herinnerde er aan, de Vlamingen den heldhaftigen strijd van de Boeren medegevoeld en medegeleefd. Als symbool van Dietschen stam in Zuid-Afrika, is Kruger in de plaats geweest een opwekker van Dietsch stam zijn en Dietschen stamtrots.

slot zijner rede wees Prof. v. Roy op de be van Kruger voor de geheele menschheid. Hij staatsman, die in de staatkunde de Tien Geboden schetsnoer nam. „Ik mag het eigendom van anderen nemen; er ligt een vloek op onrechtmatig verkregen

ger was een groot man. Zijn nagedachtenis strekke Afrika, Nederland en Vlaanderen tot kracht! heer L. Penning uit Utrecht, de bekende schrijver Zuid-Afrikaansche verhalen, herinnerde aan twee stingen welke hij met Paul Kruger heeft gehad: toen deze was de leeuw in zijn kracht en in en hij was de stervende leeuw.

gens schetste hij hoe Kruger als jongen van elf zijn familie meetrok naar het Noorden, het ge bloedorstig gedierte en nog bloedorstiger oningen en hoe hij streed met het vuurwapen de scherpe kafferspeer. De adem der Vrijheid over de bonkende ossenwagens, waarmede hij rok door de onmetelijke wildernissen, door brui rivieren en over hooge bergen.

ormde zich zijn karakter; sterk en kloek, hoekig ef. Er was geen strijker, die de markante plooiën karakter kon glad strijken. Er brandde een in zijn binnenste, het was de liefde voor zijn

Afrikaansche volk. Vastberaden was hij en standvastig; zijn woord was een zegel. Hij was een stoere Calvinist; hij vreesde God en anders niemand en niets ter wereld.

Hij klom van trap tot trap, en vlak voor den grooten Boerenoorlog werd hij met 'n overweldigende meerderheid als president der Zuid-Afrikaansche Republiek herkozen. Hij bezat het vertrouwen en de ziel van zijn volk. Er ging kracht en bezieling van hem uit. Hij was een zaaier, die in storm en noodweer het zaad uitstrooide. Hij ijverde voor de onafhankelijkheid van zijn volk, voor de Nederlandsche taal, voor een vereenigd Zuid-Afrika en voor een versterking van den band met het oude Nederland. Hij stierf als balling, maar zijn stoffelijk overschot rust in den grond van Zuid-Afrika dat hij lief had. De prins van Wales legde een krans op zijn graf en boven dat graf rijst de dageraad van een nieuwen blijden dag. Paul Kruger streed niet tevergeefs; de vruchten rijpen van het zaad, door hem gestrooid en in vervulling gaat het gevleugelde woord van den grooten Vrijstater Jan Brand: „Alles zal recht komen!”

Muzikale medewerking aan deze herdenking hebben verleend het Utrechtsch dubbel gemengd kwartet „Harmonie” en een koor van leerlingen van de Kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen op Geref. grondslag Rehoboth. De herdenkingsavond is besloten met het Wilhelmus, het volkslied voor den geheelen Nederlandschen Stam.

Onder luiden bijval van het publiek bracht de voorz. hulde aan Dr. Leyds, voor al hetgeen deze voor de Boerenzaak heeft gedaan.

Aanwezig waren o.m. de Commissaris der Koningin van Utrecht Dr. H. Th. s'Jacob met mevrouw s'Jacob, de Burgemeester Dr. J. P. Fockema Andreae, de Commandant van het Reg. Genietroepen Kolonel O. Bueno de Mesquita, vertegenwoordigers van verschillende studentenverenigingen, enz.

Gaven wij eenige bijzonderheden over de plechtigheden in den Haag en in Utrecht, om zoo 't karakter der herdenkingswijze te doen uitkomen, de uiting van voortlevende erkentelijkheid voor hetgeen Kruger is geweest, is ook in vele andere steden van ons land op overeenkomstige wijze tot haar recht gekomen.

In Amsterdam hield Prof. Dr. J. W. Pont de herdenkingsrede; in Rotterdam Prof. Dr. R. Casimir; in Haarlem Prof. Dr. Mansveld; in Leiden Prof. Dr. P. J. Blok en Prof. Dr. H. T. Colenbrander; in Deventer Dr. M. S. Lingbeek, die ook in Arnhem sprak. In Nieuwediep herdacht Vice-Admiraal G. Fock Paul Kruger en zijn, haast 25 jaren geleden, historisch geworden reis per „Gelderland.”

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amersfoort.

BEGIN VAN EEN IND. BIBLIOTHEEK.

Met voldoening deelt het Bestuur aan de leden der Afd. mede, dat op het onlangs per rondschriften gedaan verzoek reeds zoovele boekwerken, op Indië betrekking hebbende, door enkele leden beschikbaar gesteld werden, dat ondergeteekende nu reeds een lijst van een kleine dertigtal boeken opmaken kon. Om misverstand te voorkomen en tevens om de bedoeling van het rondschriften nog te verduidelijken, zij hierbij aangegevend, dat de boekwerken in het bezit van de beschikbaarstellers blijven, slechts door hen op aanvraag van wetensgierige leden der afd. dezen in bruikleen kunnen afgestaan worden op voorwaarden, door de bezitters te stellen en dat de Secretaris slechts een lijst van de boekwerken aanlegt, zoodat ten allen tijde bij hem gemakkelijk nagegaan kan worden, bij wien der leden het een of ander noodige boek te verkrijgen is, zonder dat men vergeefs langdurige pogingen behoeft te doen, om te weten te komen, hoe en bij wien men eenig licht over het een of ander onderwerp zou kunnen opsteken. Aan de door de bezitters te stellen voorwaarden zal ieder der leden zich van zelf houden, zelfs als de eisch gesteld wordt, dat een boekwerk slechts ten huize van den eigenaar ingezien of bestudeerd worden kan.

Maar nu reeds vijf leden aan den oproep gehoor gaven en nog drie anderen toezeggingen deden, verwacht ondergeteekende stellig nog grooter succes, dan nu reeds te boeken viel. Met dank voor de medewerking.

De Secretaris,
H. J. DE WIT.

Opgave:
Indië, geïllustreerd tijdschrift 1917—24.
Nederl.-Indië. P. A. v. d. Lith.

Garage en Stal „WITTEBRUG”

M. TH. VAN 'T SANT

Badhuisweg 245 - Tel. 50353 - Den Haag

Luxe Auto-Verhuuronderneming, ook per maand

Rijpaarden per uur f 2.50, per maand f 100.—
Pension Stalling paarden . . . f 2.75 per dag

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde perceelen.
Directeur: P. A. EBELING, Architect

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Restibles, Vleeschwaren
Koloniale Waren
Indische Ingrediënten
Bezorging door de geheele stad

FRANS WALLAT

BONTWERKER

ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIJEN

KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 10219
'S-GRAVENHAGE

Van het Informatie-Bureau:

OPGAVE VAN MET VERLOF AANGEKOMEN AMBTENAREN UIT INDIE.

Verbaan, Onderwijzer 1e kl. O.E.L.O., Scheveningen, Kanaalweg 73.
Thal Jantzen, Hoofd van de Apothekers-Assistenten-school te Weitevreden, Copenhagen (Denemarken), Lille Ryesgade 24.
G. Colleye, Griffier der eerste klasse van den Landraad te Soerakarta, Den Haag, Columbusstraat 214.
G. Larive, Assistent-resident van Bandjermasin, Den Haag, 2de Schuytstraat 241.
de Jong, Onderwijzer 1e kl. O.E.L.O., Haarlemmerliede, 2de Da Costastraat 2.
A. P. C. Nelson, Voorzitter van den Landraad te Madojokerto, Den Haag, Sneeuwbalstraat 84.
C. van Assenderp, Leraar aan de H.B.S. te Soerabaya, Den Haag, Beeklaan 482.
E. Bodoux, Onderwijzer 2e kl. O.E.L.O., Haarlem, Landsestraat 5.
Smits, Adspirant-ambtenaar 2e kl. bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen, Arnhem, Pelperweg 106c.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

Mevrouw A. A. Keuchenius, Goudsbloemlaan 27 te Gravenhage, als onderwijzeres bij het M.U.L.O.;
Boomer, Teteringsche Parkstraat 62 te Breda, als bij het IJkwezen.
J. Daub, Waldeck Pyrmontlaan 64 te Apeldoorn;
J. Stuyver, Obrechtstraat 172 te 's-Gravenhage
Tollig, Straatweg 60 te Hillegersberg, bij Rotterdam als ijker bij het IJkwezen;
J. Keers, J. W. Frisostraat 7 te Utrecht, als ambter ter beschikking bij de Centrale Kas voor het kredietwezen;
T. J. van Oostrom Soede, Nederl. Herv. Predikant te IJmuiden en Ds. R. W. F. Kyftenbelt, Nederl. Predikant te Veghel, beiden als Predikant bij Protestantsche Gemeente;
N. M. Vellenga, Pastorie te Nieuw-Loosdrecht, rechterlijk ambtenaar.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot uitzending.

Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen dienst:

Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in bezit der hoofdakte;
Onderwijzer of onderwijzeres bij het M.U.L.O., in bezit van de hoofdakte en van bijakten;
Leraar (of leerares) M. O. Duitsche taal (volledig begrip);
Officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en wisselenden dienst).

Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

Onderwijzer bij het openbaar onderwijs, bevoegd te geven van onderwijs in wiskunde;
Hoofdonderwijzers;
Hoofdonderwijzeressen;
Vakonderwijzeres voor voorbereidend lager onderwijs.

die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot de afdeling van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeeling A. B. de betrekkingen genoemd onder 1°, a t/m c), 10de afdeling (voor de betrekkingen onder 1°, d t/m g), 11de afdeling (voor de betrekkingen onder 1°, h t/m l), 12de afdeling (voor de betrekkingen onder 1°, m t/m o), 13de afdeling (voor de betrekkingen onder 1°, p t/m r), 14de afdeling (voor de betrekkingen onder 1°, s t/m u), 15de afdeling (voor de betrekkingen onder 1°, v t/m z).

J. J. HOLTZAPFEL - Juwelier

Thomsonlaan 112 - DEN HAAG - Tel. 32844

TAFELGEREI IN GERROWÉ ALPACCA

... en GERROWÉ SILVER-PLATE ...

Speciaal geschikt voor Indië

Bezoekt zonder eenige verplichting ons Magazijn

Mutaties van 7 tot 14 Oct.

Nieuwe Leden:

J. Allaart, Controleur B. B., Katwijk aan Zee, v. d. Plas-kade 11. f 5.
C. K. Elout, Redacteur Alg. Handelsblad, Huize „t Schalter", Park Haesebroek, Wassenaar. f 5.
D. Karreman, Kapitein-Magazijnmeester Art., Voorburg, Prinses Mariannelaan 66. f 5.
L. A. Verhagen, Den Haag, Marlot, Hofzichtlaan 26. f 5.
H. G. F. Jonker, Indoloog, Den Haag, Thomsonlaan 92. f 2.50.
Mevrouw D. Boelen-Schlette, Den Haag, Laan v. Meerdervoort 205. f 5.
H. Voorthuis, Leraar Christelijk Lyceum, Zutphen, Vischpoortplein 1. f 5.
M. van Dijken, Bouwkundige, Hilversum, Taludweg 131. f 5.
Mevrouw P. C. Zinsmeester-Tempelaars, Veur, Veur-sche Straatweg. f 5.
J. Ph. Bosch Reitz, Opzichter van den Kleinen Landbouw, Pad van Wanica, Paramaribo. f 5.
F. H. C. Stein, Controleur B.B. te Tondano. f 5.

Afschrijven:

W. Engelbrecht, Apotheker, Paramaribo (overleden).
Dr. C. Winkler, Den Haag, v. d. Eyndestraat 11.

Adresveranderingen:

Ch. Monod de Froideville, Controleur B.B., van: Bussum, Nieuwe 's-Gravelandsche Weg 19 naar: Leiden, Aalmarkt 9. f 5.
K. P. Rijpstra, Indoloog, Leiden, van: Heerensteeg 4 naar: Rijn- en Schiekade 45.
J. J. Fraser, van: Breda, Mauritsstraat 30 naar: Heemstede, Pieter Aertslaan 7. f 5.
Dr. C. Huijter, Officier van Gezondheid O.-I. L., van: IJmuiden, President Steijnstraat 60 naar: Amsterdam, Joh. Verhulststraat 113. f 5.
C. R. P. Schäffer, Amsterdam, van: Singel 250 naar: Heerengracht 34.
M. A. Evers, Kapitein Inf. O.-I. L., van: Moearatebo naar: Nijmegen, Kastanjelaan 10. f 5.
E. Zeiler, Directeur Plantage „Zorgvliet", van: Paramaribo naar: Baarn, Hotel Zeiler. f 5. (afd. Utrecht).
Ir. C. A. E. van Leeuwen, Gep. Hoofdingenieur Waterstaat, van: Puiten naar: Ermelo, Harderwijkerstraatweg 8b. f 5.
Dr. J. Pilon, oud-Voorzitter Landraad, van: Igli bij Innsbrück naar: Meran, Obermais Langegasse 72.
R. Ch. Gaade, Majoor Topographische Dienst, Den Haag, van: Laan van Meerdervoort 223 naar: Voltastraat 60.
E. R. de Vries, Arts-Geneskundig Inspecteur, van: Den Haag, Snelliusstraat 70, naar: Paramaribo. f 5.
A. Th. de Rooy is thans: Directeur van de Compagnie Française des Cables Télégraphiques, Paramaribo, Gravenstraat.
Dr. J. Harkink, Off. v. Gez. 1ste kl., naar: Makasser.
Mr. L. Tobi, Voorzitter Landraad, van: Garoet naar: Ngandjoek (Kediri).
G. Gerlach, Ass.-Resident, van: Ketapang naar: Residentie Sumatra's Westkust.
H. W. Th. de Santy, Controleur B.B., naar: Gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden.

Sprokkel.

Hetgeen gij niet wilt dat U geschiedt . . .

Den 19en Augustus is op de onderneming Soengi Silau de assistent Harinxma aangevallen door een Javaanschen koelie, dien hij wegens tekortkomingen een gezonden opstopper had verkocht. De contractant reageerde daarop, n.l. door den assistent met een ladangvork te attaqueeren, met het gevolg, dat een der tanden van het gereedschap de hand van den assistent doorboorde en aldus een (eveneens gezonde? Red. Kol. Weekbl.) hevige bloeding veroorzaakte.

(Uit „De Planter, orgaan der Vakvereniging voor Assistenten in Deli", 1 Sept. 1925).

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos

Complete Electriche Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES

Electro-technisch Bureau

DEN HAAG

Kantoor en Monsterkamer
Hooigracht 1c

Telef. 15170

Magazijn en Werkplaats
Laan van Roos en Doorn 6

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn

NEPTUNUSSTRAAT 76-78

DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,
Bedden, Matrassen en Markiezen

E. J. VAN WESSEL

FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ

RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH

FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1^e KWALITEIT
INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) -:- DEN HAAG.

Fa v. ASMA VAN DONGEN

Lood-, Zink- en Sanitaire Werken

Toonkamer

Edisonstr. 142. Tel. 33314
DEN HAAG

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

HET UITGEBREIDSTE

≡ KOOKBOEK ≡

GEB. IN LINNEN STEMPELBAND

f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

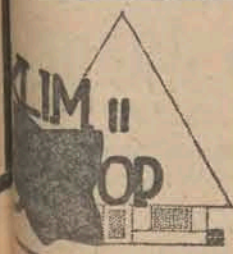
Bouw-, Woning- en Adviesbureau „KLIMOP"

Klimophof 13 - 's-Gravenhage - Tel. 35739

Directie: L. v. d. BROEK STEPH. CLAUS

Adviseerend Architect: Ir. J. H. v. d. BROEK, Bouwkundig Ingenieur

Adviseeren, Bouwen, Administreeren, Koop- en Verkoop, Huur- en Verhuur
van Grond, Huizen en Woningen, Assurantiën, Hypotheek
WENDT U TOT ONS -:- U KRIJGT GRATIS ADVIES

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472

....DE FIJNSTE....
JAVA-THEE
 PER POND f1.85

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.
 BALARTIKELEN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

G. NINABER VAN EIJBEN :: 'S-GRAVENHAGE
 FREDERIK HENDRIKLAAN 161
 KRISTAL, GLAS, PORSELEIN, AARDEWERK, STAALWAREN
 (RICH. ABR. HERDER) SILVER PLATE EN NIKKEL ARTIKELEN,
 THEEBLADEN, PYREX (VUURVAST GLAS), LUXE GEBRUIKSARTIKELEN
 VERZENDING NAAR OOST EN WEST ONDER GARANTIE VAN GAVE OVERKOMST

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 5752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekking op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van portó voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 5752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekkers willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 5248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijk en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de doctoren J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Sultankijzerheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heereindsten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandische dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaansche bij schijnt en is. 10. Branden en andere Vraagstukken.
Serie III. No. 1. Over Ball en zijne bewoners. 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië. 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.	Serie III. No. 5. Nederlanders in Indië. 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen. 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië. 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248